

S. Raudavė

KOVA

KOVOJ TU ĮGYSI SAVO TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SAJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:	ADRISAS:
metams 2.00	1815 Moyamensing ave.
pusmečiui 1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 16 Philadelphia, Pa. 17 Balandžio (April) 1908 m. Metal IV.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Moterų klausimas.

I. Ar skyrium organizuoties?

GIAIS metais «Kovo» vis tankiau yra keliamas «moterų klausimas». Mėginama jisai gvildent po truputį. Bet iki šiol da mums rašėjai neparodė čia didelės drąsos... Buvo atkartota viena-kita mintis iš socialistų programo, gal kiek plačiau paaiškinta — ir tiek.

Nesakau, kad reikėtų mums užmiršti savasai programas šį naują klausimą besvarstant, atpauž: turime butinai atminti bendrus šios gdynės reikalus, turime aiškinti moterų padėjimą iš atžvilgio į stovį visos dabartinės draugijos ir surišti moterų-darbininkų judėjimą su visu proletarijato judėjimu. Kitaip mūsų pastangos šiame atvėjuje nueitų niekais arba

nuvestų mus nuo tikrojo kelio į neišbredamas pelkes. Tą vertėtų visuomet atminti.

Tečiau darbininkų partijos programe «moterų klausimas» stovi greta daugybės kitų klausimų; todėl jisai apibrėžtas vos trumpais ruožais. Tuo tarpu susipratusiųjų darbininkų mintis jau ima daugiau įsigilinti į jį. Ypač pačios moterų pradeda įsižiūrėti į nepastebėtusius iki šiol (mūsų literaturoje) užkampius savo ir savo draugų gyvenimo. Kaip sutaikyt naujai atidengtieji faktai su paskelbtomis mūsų idėjomis, kokie padaryt iš to praktiški išvedimai, — štai visų pirma tie klausimai, kurie užima daugelį «Kovos» skaitytojų.

Teip dalykams stovint, noriu išreikšti savo nuomonę apie vieną naujai kilusį «Kovoje» sumanymą, kurį neseniai apskelbė amerikietės moters. Imuosi už jo, nes jisai dabar pa-

duotas apsvartymui; nors butų patogiau svarstyt visokius praktiškus sumanymus tikrai perkračius «motetų klaušimą» visoje jo platumoje. Tečiaus laikas ant vietos nestovi.

«Kovos» 8 ir 9 NN patilpo įdomūs straipsniai Am. Lietuvaitės ir Karaliutės. — «Moteriškės visai skirtas gyvenimas nuo vyro», sako pirmoji. — «Ka-gi mums daryt su moterims, kurios nesimpatizuoja socializmui?» klausia dr-gė Karaliutė.

Turime prisipažinti, da nedaug tesirupinome apšviesti tą «skirtą moteriškės gyvenimą»: kaip šeimos ir visuomenės sąnario, kaip pilietės ir «svetimtautės» Amerikoje. Raguome moteris prie apšvietos ir kovos už savo teises ir už socializmą. Ir mūsų šauksmui pilniausiai pritaria minėtosios draugės: «Stokime kartu su vyrais», kreipiasi Karaliutė į moteris, «ir pasirodykime, kad ir mes suprantame ir žinome, kad tikrai per vienybę galima pagerint savo buvį, stoties naudingu ir lygiu visuomenės sąnariu ir prisidėt prie kovos už naujos, geresnės tvarkos įvedimą».

Tečiaus kaip «prisidėt prie kovos», jeigu moterys šalinasi nuo darbininkų partijos?

Rašėjos atranda išėjimą: esą reikia «sutvert lietuvių moterų sąjungą». Am. Lietuvaitė tai siulo nuo savęs («Moterų klausime», «Kovos» N 8), o Karaliutė kalba vardu «Brooklyno Lietuvačių Apšvietos Draugystės» («Atsišaukimas į moteris», «Kovos» N 9). Taigi sumanymas kyla jau nebe iš pavienių ypatų: jį paremia esanti moterų organizacija. Juo tampa įsiai svarbesnis ir reikalauja mūsų atydos.

Niekas, manau, nesiginčijo su dr-gė Karaliute, kuomet ji darodinėjo, jogei vienybėje galima atnešti daugiaus naudos, negu veikiant kas sau. Pridursiu da: vienybė juo reikalingesnė, juo atskiros ypotos silpnesnės. Pavyzdin, darbininkai nesusiorganizavę visai nebegalėtų atsispirti išnaudojimui; tuo tarpu kapitalistai ir kiekvienas skyrium budamas pajiegia skriausti tukstančius darbininkų. O moteriškė-darbininkė apskritai imant juk yra da silpnesnė už savo draugus vyrus; todėli juo labiau ji privalo laikyties vienybės su tais, kurių vargai yra bendri su jos vargais.

Kas gi jos draugas varguose? Anot Am. Lietuvaitės išeina, buk tiktai moteris. Todėlei, esą, moterims reikia su moterims vienyties. Ji sako daugiaus: jai nesimato «kaip galima dirbti išvien su vyrais», kadangi... «ji (moteriškė) dirba 24 valandas paroje ir neturi laiko nė pamislyti apie bendrą darbą su vyrais».

Dalis tiesos yra Am. Lietuvaitės žodžiuose. Moteris vargsta dažniausiai ne tiktai dėl darbo sunkumo, bet ir dėlto, kad tasai darbas neturi nė galo, nė krašto. Jeigu ji uždarbiauja pabrūke, tai išbuvus tenai 10-12 arba daugiau valandų, turi atlikti da begalę naminės liuobos: gamint valgį, prižiūrēt bustą, šeimyną ir tt. Dažnai, ištiesų, jos gyvenimas pavirsta į darbą be pertrukio ir be pasilsio. Šitcip skurstančioms moterims nėra ir nebus vilties atgauti kvapą, kol iš pačių pamatų nepersikeis dabartinė nelemtoji draugijos tvarka. Neišgelbėtų jų šiandien nė «moterų sąjunga», nes jos laiko neturētų joje dalyvaut, prigulēt, ir ne jomis juk pasitiki Am. Lie-

tuvaitė, kviesdama darbininkes į organizaciją.

Kad ir liudnas taktas, bet neužginčijamas, jogei organizuojasi visuomet sulyginamai geriaus gyvenantieji darbininkai, arba kaip sako: «parinktieji». Matomai tokių «parinktųjų» moterų-darbininkių esama ir pas lietuvius. Tai liudija moters, įsirašiusiosios į «socialistų sąjungą» ir į šiaip draugijas; tą liudija, pagalios, ir Brooklyno «Lietuvačių Apšvietos Draugystė». Be abejo, įstojo į jėb kokias organizacijas toli da ne visos, kurios butų galėjusios. Jas tatai suorganizuot — mūsų uždavinys.

Tečiaus vėl klausiu, kodėl organizuot skyrium nuo vyrų?

Iš pirmos pažiūros gal pasirodys svarbus d-gės Karaliutės nurodymas, kad jos «nesimpatizuoja socializmui». Bet ar maža surastumei tokių «nesimpatizujančių» ir vyrų tarpe? Kas gi su jais daroma? «Politikos» svarbumo*) ir savo kliasos reikalų nesupratusiems darbininkams esti adaros apšvietimo draugijos ir įvairios ekonomiškos organizacijos: profesijonalinės sąjungos (unijos), kooperacijos, susiėlpimo draugijos ir tt. Iš to, žinoma, neiėina, kad susipratusiems darbininkams nebereikia dalyvauti šitose organizacijose. Atbulai: susipratusiųjų pareiga kuoskaitlingiausiai į jas rašyties ir padaryti gerą įtekmę į atsilikusius draugus.

Kas gi kliudo ir darbininkėms-moterims į jasias stoti?

Am. Lietuvaitė spėja, kad savo sąjungoje moterims butų patogiau darbuoties: jos «jaustųsi pačios galinčios apsprėsti ir atlikti savo reikalus, turētų kaip savo prieigą (pareigą? P. K.)». Gal ir teip; bet ar daug tai pakeltų moterįs?

Šiandien jos įpratusios nieko nematyt daugiaus per savo šeimos reikalus, iš tos priezasties nesirupina draugijos likimu ir šalinasi nuo darbininkų judėjimo. Moterų sąjunga įkalbės jai «josios» reikalus, kurie vėl uždengs nuo jos akių platesnę apyregę. Kam-gi iš to nauda?

«Jų (moterų) atsiskyrimas nuo vyrų ir dabar jau pertolimas», pripažįsta Am. Lietuvaitė. Idant nepasidarytų didesnis tasai atsitolinimas, susimetus moterims į atskirą sąjungą, reikią, «kad moters, kurios dalyvauja vyrų organizacijose, lygiai dalyvautų ir moterų organizacijoj». Bet ar įvykdomas šitas patarimas? Juk aukščiau buvo nurodoma, kad moteriai nepakanka laiko «nė pamislyti apie bendrą darbą su vyrais»; iš kur gi ji dabar paims laiko darbuoties ir vyrų ir moterų organizacijoj? To Am. Lietuvaitė mums neišaiškina.

Pagalios, kokios ten vyrų organizacijos minima? Man rodos, klysta rašėja skaitydama darbininkų organizacijas tiktai vyrams priklausančias. Išėmus profesijonales sąjungas tose pramonės šakose, kur dirba vieni vyrai, visos kitos dar-

*) To matomai nesupranta ir p. J. Laukis, kuris savo straipsnyje „Moteris ir jos vieta žmoniųje“ (š. m. 10 N „Lietuvos“) sako: „politika, iš geriausios pusės į ją žiūrint, yra tik apskri vagystė, o ištikro — ji yra „mokėjimas pameluot“, „veidmainavimas“, „purvas“ ir tt. Autorius, tur but, nori parodyt politiką valdančiųjų klesų. Bet jisa! užmiršta, kad kylančiųjų klesų politika (ypač proletarijato) yra tai pilna pasišventimo kova, kurl jau davė nemaža gerų pasekmių: pav. (statymus, apribuojančius darbo laiką fabrikuose, apsaugojančius vaikų ir moterų darbą ir tt.

P. J. Laukis atkalbinėja moteris nuo politikos; girdi, jų darbas — vaikai ir puodai. O kad puodai nebutų „toki iškirus“, pataria visiems valgyt tiktai du kartū per diena...

Tyčiojasi sau žmogus iš moterjes ir... iš sveiko proto!

bininkų organizacijos yra tiek vyrų, tiek moterų, yra darbininkų, be skirtumo lyties, apie jas tiktai čia eina kalba.

Tatai svarstyk kaip nesvarstęs, o man vis pasilieka neaišku, kodėl moterims turėtų rūpėti šitos organizacijos mažiau, negu vyrams. Išrodo, lyg visas naujasai sumanymas būtų kilęs ne iš gyvo amerikiečių reikalo, bet tiesiog paskolintas iš Lietuvos moterų, kurios jau turi susitvėrusios «moterų sąjungą». Amerikietės nori pasekti jų pavyzdį. Vienok ir gyvenimo sanlygose, ir sociališkame padėjime Amerikos darbininkės teip skiriasi nuo Lietuvos susiorganizavusių į sąjungas moterų, kad pastarųjų kelias negali tikti pirmoms. Lietuvos sąjungietės priklauso prie įvairių draugijos sluoksnių, o daugiausia prie vidutinės buržuazijos; kuomet Amerikos lietuvišės yra darbininkės. Vienintelis ryšys tarpe vieno ir anuro — bendra kalba — toli da nesutveria reikalų vienybės nė jų panašumo.

Ar ne geriau tat būtų darbininkams pajieškojus savas kelias prie laisvės, vieton akiai pamėgdžioti «tautietes»? Pagalvokite!...

Tikiuosi, kad sumanytojos ir visi, kuriem rupi pakeltas klausimas, supras mano žodžius, kaipo mėginimą apšviesti jį kiek plačiau, ir nesiskubins man prikaišioti esančių dabar madoje visokių «ardymų», «užsipuolimų» ir tt.

Tolymesnį sumanymo apsvarstymą ir kitų dalykų, kurie su juo rišasi, atidedu sekančiam kartui.

P. Kovas.

LILI BRAUN.

Moters ir Politika.

Vertė R. Augys.

(Tąsa).

prie kasdieninio mūsų darbo, pareigų ir reikalavimų. Kiekviens, kuris kiek nors yra susipažinęs su vidurinės ir šalutinės politikos klausimais, kurie dabar stovi iš eilės ir artimiausiam laike atkreips į save atydą visų Vokietijos gyventojų ir, ypatingai, jų atstovų reichstage, tas negali atsitrunkti nuo tos nuomonės, kad moters negali prirodyti pamatų savo nedalyvumo tuose klausimuose jokiais nesumušamais argumentais (prirodymais) ir kad jas greičiau galima apkaltinti, kaipo užmiršusias savo pareigas. Vidurinė ir šalutinė Vokietijos politika giliai pajudina reikalus dirbančiųjų moterų, ypatingai tujų, kurios užsiima rankų darbu.

Tarp tų klausimų, kurie yra svarstomi ir išrišami reichstage, labiausiai moteris paliečia visuomenės reformų (permainų) klausimai, į kuriuos įeina darbo apsauga ir darbininkų apdraudimas. Kaip žinoma, žmonės, gyvenantieji iš darbininkų darbo išnaudojimo, garbina Vokietiją, kaipo tobulą visuomenės reformų šalį; jie nesisarmatija net kalbėti apie «milžiniškus» laimėjimus tame dalyke ir persergsti valdžią nuo «svoidymosi». Vienok, pažvelgsime, kas ypatingo buvo padaryta darbininkų triūso apsaugoje. Jos turinį galima lengvai išreikšti keliais žodžiais: 1) darbininkėms, ne jaunesnėms kaip 16 metų, yra įvesta 11 kos valandų, o prieš nedėdienius ir šventes 10-ties valandų darbo diena, 2) pietums duoda

ma viena valanda, o moterims, kurios turi rūpintis apie savo namus, pietų pertrūkis, joms norint, gali būt pailgintas puse valandos, 3) nakties darbas uždrausta, 4) gimdytojos yra paliausojamos nuo darbo per 6 savaites po gimdymo, o kai kada, pripažinus daktarams, tik per 4 savaites. Tos taisyklės yra nurodytos pabirkams ir dirbtuvėms su varomąja spēka, o kai kuriuose atsitikimuose ir drapanų dirbtuvėms.

Galima da nurodyti sekančias taisykles: 1) uždraudimas darbo per laiką (kasyklose), 2) pardavyklų uždarymas 9 valandą vakare. Toliau, taisyklės apie pasilsi, pietų laiką ir kedes pardavėjoms. Ant galo, Jungtinė Taryba turi galę uždraust arba aprubežiot moterų darbą kenksmingose svekatali išdarbystėse. Ot, svarbiausi nuveikimai darbo apsaugojime laike trijų dešimtmečių! Bet ir tie įstatymai turėtų tik tada reikalaujamą vertę, jeigu kiekvienas iš jų būtų vartojamas be jokių aprubežavimų. Paimkime pavyzdžiui 11-kos valandų diena tankiai pailginama iki 13 valandų, o nakties ir nedėdieninis pasilsys visur nėra daromas. Geriausias įstatymai taikiai da ir dėlto pasirodo nepakankamais, kad neužtenka spēkų ir galės pilnai juos įvykdyti: iš vienos pusės — skaitlius pabirkų inspektorių labai mažas, kad galėtų būti tikras prižiūrėjimas, iš kitos pusės — nuo pačių darbininkų atimta visokia galė apginti savo teises, nes ir jos pačios politikiškai yra beteisės. Geriausi nutarimai paliks be vertės, jeigu mes atmisime, kad iš penkių milijonų darbininkų tik penktoji dalis naudojasi tais geradėjysčių įstatymais! Samdomosios darbininkės prie ūkės ir namų tarnaitės yra be jokio užtarimo ir yra paliktos savvaliai ir išnaudojimui. Visokios rūšies įstatymai apie pasamdymą tarnaičių, turintieji savyje tamsią vidurinių amžių dvasią, iki šiam laikui duoda samdytojui beveik visas neaprubežiuotas teises feodalo, ir dangybė Vokietijos žmonių atstovų pasirodė tokiais baugščiais ir atžagareiviškais, kad sykiu su naujuoju Piličių Padavadijimu pernešė tų nužeminanti padėjimą į XX šimtmetį! Tokiu pat būdu buvo įstatymuose ignoruojama (nepaisoma) didelis skaičius neturtelių moterų, kurios vardu naminės pramonės darbininkų perstato tamsiausią pusę darbininko būsenos. Jų darbo plotas plečiasi nuo kalninių lūšnų iki tamsiausių užkampių didžiuosiuose miestuose. Begalinis darbo laikas, žemiausias uždarbis, nebuvimas jokios higienos namuose — ot ypatingieji tų darbininkų gyvenimo ženklai. Nė liga, nė senatvė neaprubežiuoja jų nuo išnaudojimo. Ir kūdikis, ir nuvargusi senutė turi be pasilsio dirbti, geriausiam atvėjyje tiktai dėlto, kad galėtų palaikyt savo gyvastį. Įstatimleidėjas praeina pro jas. Gali būt, kad jisai bijosi pažvelgt į tą skradžią, kuri perdaug gili, kad per ją galėtų nutiesti tiltą! Jis veidmainiškai nusilenkia prieš šeimyną, prieš šventąjį namų židinį ir gina jį nuo visko, kas galėtų suardyt namų ramumą. Bet ar gi ne jis jau seniai leidžia įsiveržti negeistinam sveičiui kapitalizmui? Ar gi ne jis nutylėdamas leidžia kapitalizmui besąžiniškai mindžioti kojomis šeimynišką gyvenimą, šeimynišką laimę? Naminė išdirbystė pramonininkai išrado būdą, kuris duoda jiems progą aplenkiti net ir tuos menkuosius apie darbo apsaugą įstatymus. Retkarčiais jie uždaro net savo pabirkus ir išdalina darbą po namus, nes žmogiškoji mašina vis pigesnė už plieninę ir geležinę mašiną, o jos įkaitinimas atsieina daug pigiau. Ir moters yra užvis paklusnesniais įrankiais jų rankose.

Naminės išdirbystės klausimas, kurio išrišimą beveik galima pavadint moterų gyvenimo klausimu, igauna da didesnę vertę dėlto, kad ne tik klausimas apie moterų darbą, bet ir klausimas apie vaikų darbą yra arčiausiai surištas su ta namine išdirbyste. Buvusieji iki paskutiniųjų laikų įstatai pabirkų išdirbystė užgindavo jaunesniems per 13 metų vaikams dirbti ir aprubežiuodavo darbą vaikams neturintiems 14 metų. Nesuaugusiems tarpe 14 ir 16 metų darbo diena tęsėsi per 10 valandų, o prie to įvesta trumpa pertranka ir užgintas darbas šven-

tėje, taip pat nakties ir virš paskirto laiko darbas. Bet ir čia istatymas sustoja ant pusiaukelės: kaip ir moterų darbo apsaugoj, taip ir čia leista visokios rūšies išėmimai, o dirbančiųjų vaikų minia visai jo (įstatymo) nepaliečiama. Padėjus daug triūso ir spėkų, kame, ant galo, pradėjo karštai dalyvauti mokytojai, kaipo sumanesni vaikų prižiūrėtojai sykiu su tėvais (jie puikiai žino, kad darbo neapykanta ir protiška tinginystė beveik visados yra priežastim fiziško nuovargio) galų gale pasisėkė prispirt valdžią prie ypatingo tyrinėjimo vaikų darbo lauke. Bet ir tas buvo atlikta tik per pusę, nes tyrinėta — daryta a n k i e t a tik tarp vaikų, dirbančių pabirkuose ir neatkreipta atydos į begalinę daugybę vaikų naminėjų tarnystėjų ir ūkėjų. Nežiūrint į tą niekuo neišteisinamą apribėjimą, pasirodė begalinis skaitlius, daugiau pusės milijono vaikų, neturinčių 14 metų, kurie turėjo aukauti savo silpnas spėkas kovai už būvį ne pabirkuose, o pabirkų inspektoriai 9 tūkstančius vaikų suskaitė pabirkuose. Ta skaitlinė gana garsiai apsaugo visą skausmą, o vienok praėjo ketveri metai, pakol valdžia nusprendė nužengti naują žingsnį pirmyn ir įnešti įstatymo sumanyimą, kuris ir tapo priimtas reichstage. Iš vienos pusės jis turi didelę vertę: Vokietijos įstatymleidėjai pirmą sykį atsitrašino peržengti šeimyniško gyvenimo slenkstį ir bandė apginti nuo išnaudojimo ne tik svetimus, bet net ir savus vaikus.

Ne tik negalima būti kalbos, bent ateityje, apie didesnį apsaugos išplėtimą ant visų dirbančiųjų vaikų (ponai dvarininkai, bijodami netekti pigiausių ir paklusniausių ūkės darbininkų, pridengia tą baimę puikiais sakiniais apie reikalingumą vaikų darbo dėl jų pačių išauklėjimo), bet ir paskirtasai vaikų darbininkų amžius kai-kuriose darbo šakose labai žemas. Dirbtuvėse, išskyrus nedaugelį tų, kur vaikų darbas abelnai uždraustas, gali būt pasamdomi vaikai nuo 13 metų amžiaus. Vertelgystė arba sankankamais, viešose pasilinksinimo įstaigose (teatrai, cirkai ir tt.) vaikų darbas yra uždraustas tik iki 12 metų amžiaus, o tavorų išnešiotojams ir pasiuntiniams — iki 10 metų. Viešbučiuose ir restauracijose, nors ir visai neturėtų būti samdomi svetimi vaikai, užtai savieji, prie kurių priskaitoma net ir toki, kurie su savininku yra trečios kartos giminės, gali būt pasamdyti ir tai be jokio apribėjimo jų amžiuje. Visi tie įstatymai da labiau pasirodys nepakankamais, jeigu mes prisiziūrėsime į proletarų vaikus nuo 11 iki 13 metų, kurie pagal naujojo įstatymo yra prileidžiami prie įvairiausių darbų: labai tankiai jie išžiūri mažesniais ir silpnesniais už 7-8 ar 9 metų buržuaziškų šeimynų vaikus! Kiek tokių, nelaimingų vaikų, — nuo kurių yra atimta vienatinė prieinama jiems linksmybė — jaunystė, — yra ir dabar be jokios apsaugos!

Prisiminsme apie vaikiukus pasiuntinius, jau iš ankstybos jaunystės turinčius džiova, apie vaikiukus markerius*) su nuvargusiomis nuo nemigos akimis, jau ankstyboj jaunystėj besidarantius auka girtybės, apie duonos ir laikraščių išnešiotojus, kurie da prieš auštant, aštriam žiemos speige, alkanai ir nuskure, lipa trepais, apie smulkiųjų tavorų ir kvietkų pardavėjus, kurie seniai kvėpuoja užnuodytu didelio miesto oru, apie akrobatų cirkuose, kurie už keletą grašių, su iškraipytais iš baimės veidais, varto sustingusius nuo šalčio ir mušių savo sąnarius, apie daugelį ir daugelį nelaimingųjų naminės išdirbystės vergų! Ir visų tų vaikų, iš kurių pasidaro gentkartė protiškai ir fiziškai sergančių ir doriškai nupuolusių žmonių, negalima apsaugoti nuo panašios ateities tik dėlto, kad mes bijome rūstybės pramonininkų, kurie rūpinasi vien tik savo gerove. Primįsme toliau, kad vaikai net pačios jaunystės metuose, reikalaujančiuose didžiausio prižiūrėjimo, yra verčiami prie naminės tarnystės, kur darbas sunkiausias, sąlygos blogiausios ir todėl ne taip patraukiančios suaugusius. Primįsme, kad ūkė kasmetai praryja didelį skaitlių kūdikių spėkų: sulenke

*) Markeris (iš prancuziškos) — tarnas vedantis skaitlių, lošiant ant biljardo.

silpną nugarą, suspaudę širdį ir plaučius, iki kelių purve, dumblyne, palikdami įkaitusį kūną vėjui ir negražiam orui, — tokiam stovj neturtėlių vaikai dirba laukuose ir renka turčiams vaisius! Ir pro tuos visus vaikus įstatymleidystė praeina šaltai, užsimerkusi.

Čia moterims yra paliktas platus, da neužkabintas pasidaravimo laukas. Negali būt abejonės, kad pačios motinos turėtų užsi-stot už savo vaikus, kad būsimų gentkarčių prakeikimas atsivers ant jų, jeigu jos bailios pasiliktu nuošaliai stūksoti. Vaikai savo kančiose yra nebyliais, bet vis gi dejavimai, pagelbos maldavimai, besiveržianti iš širdžių šimtų tūkstančių vaikų, netekusių kūdikystės linksmybės, randa atbalsį tnoose, kas juos pagimdė. O, kad tik josios nepaliktų kurčios tiems dejavimams!

Ar gi reikia da didesnių prirodymų, kad paliktų aišku, kad čia užkabinta moterų reikalai, kad tame atvėjyje yra pareiga moterų pakelti savo balsą? Ar gi reikia kalbėti joms apie tą, ką jos pačios kasdiena išbanda ant savės, kad veikiantieji įstatymai apie darbo apsaugą visai nėra pakankami ir neužtikrina sveikatos ir šeimynos gyvenimo, kad net 11-kos valandų darbo diena ir pusantravalandė pietų pertrauka yra pajuokimas šeimyniškos laimės, vardan kurios, būk, esąs sutvertas įstatymas; kad paliktas moterims pasilsys beveik neturi vertės motinai ir juo labiau vaikui, kad įstatymai apie vaikų darbo apsaugą tik paviršium užgydo žaizdą, o kroniškoji liga apsukui plečiasi vis su didesne spėka? Ar gi gali da moteris iš prastųjų žmonių tvirtint, kad esantieji apie darbo apsaugojimą įstatymai atliko viską priderančiai ir kad jai rūpinties daugiau nėra apie ką?

Įdomus vienpusiškumo ir bailingo vidutiniškumo paveikslas pasirodo visose visuomeniškų reformų apyrbėse. Taip, pavyzdžiui, yra d a r b i n i n k ų a p d r a u d i m o apyrbėje. Vienok, tas ir dabartiniam savo pavidale turi didelę vertę ir yra pirmutiniu žiksniu prie tikro pagerinimo proletarijato gyvenimo sąlygų. Reikalinga tame sąlyga yra, kad taji kelią praskinant dalyvautų tiejie, kurie tiesiai tuomi užsiinteresavę. Vienoj apyrbėj,

(Toliaus bus).

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Am. Jungt. Valstybes. Valdžia stropiai praktikuoja carišką metodą. Pereitą nedėdienį policija vėla provokavo riaušes. Anglai socialistai parengė prakalbas Labor Lyceum salėje ant Tasker Str. Ramų susirinkimą, 600 žmonių išvaikė per prievartą! Kalbėtoją areštavo. Kilo triukšmas. Policija, aukštesnės valdžios igaliota, mindžioja konstituciją. Ar ilgai tēip darys!

Roozeveltas pasiuntė kongresui kitą trumpą «message», kur šaukia kovot su anarchizmu, nurodo, kad kongresas išleistu įstatymą, visai užginantį «anarchistams» įeiti į Ameriką! Teipgi nurodo, kad jis, pagal teisybės ministerijos nuomonę, turis pilną teisę užgint siuntinėjimą pačta raštu, agituojančių prie «užmušėjystės, riaušių ir šalies išdavystės».

Taftas, karės sekretorius, reikalauja padaugint armiją malšinimui darbininkų judėjimo! Jis tvirtina, kad jau prasidedanti «civiliška karė»... Reikia šarvuotis prieš «raudonąją šmėklą! Teip jis kalbėjo Columbase, Ohio, republikonų bankiete, jo garbei parengtam baland. 3 d.

Rusija. Caras savo ukazu išvaikė Finlendijos seimą už nepaklusnumą. Naujus rinkimus paskyrė 1 d. liepos. Naujas seimas pradės veikt nuo 1 d. rugp. Priežastis buvo ta, kad seimas reikalavo senato atsisakyt už tai, kad tas nebrėkiškai pasielgė, kada caro

kelių purve, dumbly-
žiam orni, — tokian
ka turėiams valsiu
na šaltai, užsimerka

žkabintas pasidarla
motinos turėtų uži
prakeikimas atsiver
ikšoti. Vaikai savo
agelbos maldavimai
t, netekusių kūdiki
pagimdė. O, kad tai

paliktų aišku, kad
yje yra pareiga mot
ms apie tą, ką ju
itiejie įstatymai apie
tikrina sveikatos
arbo diena ir pusan
šeimyniškos laimie
kad paliktas mot
o labiau vaikui, kad
um užgydo žaizda
ie spēka! Ar gi gal
antieje apie darbu
i ir kad jai rūpi

niškumo paveiklia
bėse. Teip, pavyz
o apyruobėje. Vie
lę vertę ir yra pi
jato gyvenimo sąly
t. Vienoj apyruobėj

DS.

ikuoja carišką me
riaušes. Anglai
salėje ant Tasker
prievarat! Kalbė
nėsės valdžios iga
s!

ą «message», kur
esas išleistų įsta
iką! Teipgi nuro
turis pilną teisę
ie «užmušėjystės,

nt armiją malši
t prasidedanti «i
šmėklą! Teip jis
jo garbei pareng

s seimą už nepak
Naujas seimas pra
seimas reikalavo
ielgė, kada caro

valdžia pasikėsė ant Finl. autonomijos.

Dūmos da caras neveja, mat ta užtektinai juoda, tai gera.

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

Japonijos socialistų partija dabar dideliai užimta agitacija prieš ištatumą, pakeliantį mokesčius ant valgomų ir šiaip reikalingiausių dalykų. Tą ištatumą neseniai seimas priėmė. Be to vienu kartu socialistai varo propagandą, panašiai, kaip Prancūzijos herveistai (Herve pasekėjai) prieš kariumenės užlaikymą ir prieš karę. Mat ten, kaip ir Amerikoje, buržuazija kalba apie kitą karę (pirmiausia su Amerika), todėl susipratę darbininkai-socijalistai ir kovoja prieš tokius kraugeringus norus. Soc. partijos laikraštis «Heimin Šimbun» [eina du kartu per mėn.] tankiai policija konfiskuoja, uždraudžia pardavinėti mitinguose, kurie labai tankiai daromi.

Osako mieste kovo mėn. vienam susirinkime areštuota 6 socialistai; trys jų tapo pasodinti į kalėjimą 8 ioms savaitėms, o kiti trys — vienam mėn. Daugelis partijos narių buvo kaltinama kaip agitatoriai Ašio kasyklų riaušėse, bet tapo paliuosuoti, neišradus kaltės.

Amerikos «Socialist Party» būsimam susivažiavime [Chicago, geg. 10 d.] bus išviso 218 delegatų: jų tarpe 210 nuo organizuotų valstybių, o 8 — nuo neorganizuotų, [po vieną] įsekmui: nuo Delaware, Georgia, Mississippi, Nebraska, Nevada, New Mexico, North Carolina ir Virginia.

Po New Yorko policijos įtaisytų bedarbių demonstracijos riaušių kovo 28 d., tą patį vakarą Soc. Part. New Yorko centro komitetas priėmė rezoliuciją, kurioje išaiškinama riaušių bėgis ir patremiama policijos žvėriškumas ir konstitucijos mindžiojimas.

Milwaukee miesto [Wisconsin valst.] taryboje yra išrinkta 9 socialdemokratai [Wis. valst. «Socialist Party» vad. «Social-Democratic P.», Pirma buvo išviso 48 tarybininkai [aldermanai], tarp jų — 12 sociald. Dabar, sumažinus skaičių, yra 23 ir jų tarpe 9 socialdemokratai, atstovaujanti 9 miesto skyrius [ward], o pirma atstovavo tik 6 skyrius.

Chicagos miesto rinkimuose ir gerai pakilo balsų skaičius už S. Party.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Uždarbių apkapojimas Naujojoje Anglijoje (Bostone, New Bedford, etc.) labai išsiplėtojo po bovelnos dirbtuves. Baland. 6 d. 30-čiai tūkstančių darbininkų nukirsta uždarbys po 10 centų iš dolerio (10%). Kelios dienos pirmiau tas pats padaryta 60 čiai tūkst. darbininkų, o šios savaitės ponedėlyj ketinama kapitalistų «sučėdyt» tuos nuošimčius nuo uždarbių 35,000 darb. Šita «gerovė» pasieks 125 tūkstančius darbininkų išviso.

Valdžia žada bet, neduoda. Daugelyje miestų darbininkams bedarbiams prašant iš miestų valdžių parūpint darbą, šios prižada, kad tada ir tada bus darbo, o kai ateina tas laikas, tai vėl atideda toliaus. Philadelphiaj da pabaigoj vasario majoras prižadėjo bedarbiams, esą nuo 1 dienos balandžio atsidarysį darbai, dabar persalta ir šiaip blogas oras. Pradžioj balandžio kelis kartus ėjo tai vienos tai kitos unijos nariai bedarbiai, klausdavo, ar gaus darbą ir kaip greitai. Valdžia pasako, kad reikia da pirmiau nus-

prešt, koki darbai turėtų būt pradėta, ir tam reikalui jau esą pas-kirta komisija. Majoras nuplauja rankas, kad nieko nekaltas, nėra ne jo valioj tas viskas yra, o kad būt jo valioj, tai tuo viską padarytų!.. Miesto taryba dabar turi žinias, kad suviršum 200 tūkstančių ypatų yra be darbo ir reikalinga būtinai greita pašelpa, kad bent kūdikiai nemirtų iš bado. Bet viešus darbus nesiskubina užvest — turbūt grafteriai da nesudarė savo plėnų, kaip tuos darbus išnaudot.

Darbininkai, beabejo, prispirs valdžias geriaus rūpintis visuo-menės reikalais.

Puikiai valdžios darbštumą charakterizuoja «North American». Šitas dienraštis aną utarninką patalpino ant pirmo puslapio «Pilną apyskaitą (majoro) Reyburno darbų, atliktų pirmais jo tarnystės metais. — Majoro darbštumas. Pilna smulkmeniška miesto administracijos veikimo apžvalga».

Po to garsaus antgalvio eina ar 6 coliai koliumnos — balta, tuščia popiera; apačioj pažymėta: «Tąsa ant 11-to puslapio», kur teipgi palikta apie 3 coliai tuščios vietos, o paskui eina «Myrių» kronika...

Streikai. Wyomiag, Utah ir Montana valstybėse telefonų darbininkams sustreikavus, telefonų («Bell») kompanija tam streikui sulaužyti panaudojo piktadarius, visokius žmogžudžius, vagis ir tt. Mat Utah policijos valdžia padarė sutartį, ant kurios pasirėmus gali imti kriminališkus prasikaltėlius į vietą streikininkų. Streikininkai gauna pagelbą nuo Vakarų Kalnakasių Federacijjos ir nuo Visasvietinės pramonės darbininkų sąjungos. Tuodvi organizacijos minėtose valstybėse gana stiprios, stovinčios ant naujų, klesų kovos pamatų.

Anglekasių streikas, kaip rašo, nesitęsąs per daug ilgai: teip mano anglies ponai ir anglekasių «vadovai», kurie vis daro tarybas apie naująjį kontraktą. Teip mano ir Rytuose (pasikalbėjimai buvo Pittsburgėje), ir Pietuose; čia anglies ponai ir vadinami anglekasių atstovai turėjo baland. 6 d. savo susirinkimą Kansas City, Mo.

Naujas prezidentas, Thomas Lewis, oficijališkai užėmė savo vietą, po Mitchelini, balandžio 2 d., pribuvęs į vyriausią anglekasių unijos stovynę Indianapolis, Ind. Vice-prezidentu yra D. Ryan iš Illinois.

Centralio, Ill. stiklo pabrūke «Allisos Glas Work» 250 darbininkų sustreikavo, dėl to, kad pabirkantai apkapojo jiems uždarbius.

Laukų darbininkai Indianos valstybėj krutą, stato reikalavimus: padidinti dienos uždarbį iki pusantro dolerio. Pas vieną didelį ūkininką, turintį 6000 akrų žemės, dirba 60 darbininkų, kuriuos vienas jų bendras Tanguie agituoja sutvert uniją ir kovot už geresnes sąlygas per streikus.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

P. K.-to kryvūlė N 28. Apie sustapdymą rinkimų.

V. K.-to nario iš III rajono F. J. Bagočiaus įnešimas P. K.-tui: «Veikiamasis Komitetas neturėjo teisės perstatyt kandidatų į Sąjungos veikėjus, tą turi atlikti kuopos ir rajonai. Teipgi neturėjo teisės nė savo perstatytuosius kandidatus, be jokio Sąjungos pritarimo, duot Sąjungos rinkimams. Išsikalbėjimas, būk kuopos gali perstatyt savo kandidatus neturi savo prasmės.

V. K.-to susivažiavimo lėšų Sąjunga nemokės, kol visi Sąjungos nariai to neapsims ant savęs per referendum.

Šiuos du V.K. nutarimu aš vardan III rajono reikalauju su-
laikyt iki LSS. sekančiam susivažiavimui. — III rajono F.J. Ba-
gočiaus.

Drg. F.J. Bagočiaus įnešimą P.K. nubalsavo sekančiai: Drg.
J.Grinus nepritaria. Drg. S.Stankevičius ir dr-gė T.Andziulaitie-
nė pritaria.

Taigi įnešimas priimta ir tokiu būdu kandidatų rinkimą ati-
dėta iki IV Susivažiavimui.

LSS. sekr. P.Dubickas.

Delei rinkimu.

Mēs, 14 tos kuopos nariai, susirinkime 3 d. balandžio, svars-
tydami nutarimus Veikiamojo Komiteto, kur yra perstatyta kan-
didatai į Sąjungos veikėjus ir pavesta viešam nubalsavimui, kurs
turėtų atsilikt da prieš Susivažiavimą, išrandam visai negalimu
daiktu tą atlikt prieš Susivažiavimą. O tai dėlto.

Yra pakilę balsai, dėlei sumažinimo išlaidų Sąjungai: 1) kad
sekretorius galėtų gyvent nuošaliai «Kovos» redakcijos ir nebūtų
pilnai apmokamas, 2) sekretorių ir administratorių aprinkt vieną
ypatą kiek pakėlus algą, 3) kad tatai palikt posenovei.

Tie visi įnešimai paleisti viešam apkalbėjimui Sąjungos na-
riams, matyt, toli da neišsiaiškino ir, tikėtina, kad be Susivažia-
vimo nė neišsiaiškis, nes daugumui Sąjungos narių nežinomi užda-
viniai nė administratoriaus nė sekretoriaus. Tokį neišdiskusijotą
dalyką negalima leist nubalsavimui, o be balsavimo negalima ži-
not, kiek ir koki veikėjai bus reikalinga. Be to, V.K-to perstatyti
kandidatai dabar jokiū būdu negali pasakyti «prīma» ar «ne» kan-
didatūrą, nes nežino, koki darbą jiems reikės atlikti.

Už tat mēs patariame, kad prieš Susivažiavimą visai nedaryt
jokių rinkimų, o tik duot įnešimus ir apkalbēt viešai dalykus, la-
biaus sekretoriaus ir administratoriaus, kurinos Susivažiavimas
perkratinēs, apsvartys ir nusprēs galutinai, koki darbai kokiam
veikėjui priguli. Tikimēs, kad Susivažiavimas atsakančiau tuos
dalykus apsvartys, nes ten bus daugelis, kur aiškiai tų dviejų
veikėjų uždavinius permato, o antra — žodžiu svarstymas, tai ne
raštu. Teip dalykam išsiaiškinus, ūmai po Susivažiavimui bus ga-
lima perstatyt kandidatus ir paduot viešam nubalsavimui, kas bus
kur kas nuosekliau ir tikriau. Išrinktiejie, pagal drg. Bagočiaus
padavimą galēs vietas užimt nuo 1-mos liepos, o nieką nekenktų
jei ir vėliau.

LSS. 14-tos kuopos vardu

J.Denkevičius, P.Grinus, J.Bulota.

Artinantes Susivažiavimui.

Pittsburg, Pa. 6 kp. LSS. laikē savo mėnesinį susirinki-
5 d. balandžio. Tarp kitko rinko delegatus susivažiaviman.
Išrinktas drg. F.J.Bagočiaus.

Kuopa nutarē pranešt pasargą, jog Veik. Komitetas ne
savo darbą veikia, perstatydamas kandidatus į LSS. adminis-
traciją. Vienok drg. Bagočiui, III rajono V.K. nariui, prane-
šus, jog jis pasiuntęs krivulę tame klausime, idant kuopos
perstatytų kandidatus, o susivažiavimas sutvarkytų reikalus
ir tik po susivažiavimo vyriausybē butų renkama, — kuopa
nutarē balsuot, perstatydamas kandidatus. Bet jei V. K-tas
ir Pild. K-tas drg. Bagočiaus įnešimą atmestų, [tai, kad tie

balsavimai skaitytųsi jau prie paskutinių balsavimų. (Ką rei-
škia «paskutinių»? Red.)

[Kadangi rašot, kad «visas balsavimo rezultatas bus pri-
siųstas sekretoriui», tai čia netalpinu to balsavimo pasekmēs,
kad nereiktų paskui atkartot. Red.]

Iš svarbesnių susivažiavimui įnešimų paduota:

1. Įsteigimas «Literatūros Ratelio LSS»; sąnariai liuos-
noriai mokėdami po 1.00 į metus gauna visas LSS. knygas
išleistas.

2. Nupirkimas savo namų.

3. Nupirkimas preso 12×16, (kas su elektrikos jiega
atsieitų apie 250 dol.), o ant jo galima bus spaudint knygu-
tes, «Kovotojų Giesmių» formato.

4. Sekretorius pilnai apmokamas Philadelphijoje gyve-
nantis.

5. Administratorius ir pilnai apmokamas, tik kad, nė-
sant darbo, nesidrovētų dirbt prie pašalinių darbų.

6. Perijodiškas išleidimas LSS. knygučių, pamfletų,
nors vieną kasmėnesis.

7. Pašalinius darbus priimt netik didesnius, bet ir pla-
katus, cirkuliarus ir tt.

Butų gerai, kad kuopos, prie savjų įnešimų, apsvars-
tytų ir šiuos, idant da prieš susivažiavimą kiek-nors išaiškint
dalykus.

LSS. Sekretorius drg. Dubickas pasiulgē labai teisingai
išbraukdamas 13-tą kuopą iš Sąjungos. Tie «revoliucionie-
riai» nepasiganėdino savo intrygoms Philadelphijoje, bet pa-
siekē ir Pittsburgą, kur vienok visų draugų buta susipratusių
socialdemokratų, ir dėlto anų siundymai liko be pasekmių.

Su proletariškais linkėjimais

6-tos kuopos sekr. Marija Olita.

* * * * *

52 kuopa LSS. (New Yorke) priēmē žemiau paduotus
nutarimus, kurie butų apkalbami ant IV Susivažiavimo. Bet
kad pirmiau visi Sąjungos draugai žinotų, tai nutarta pagar-
sint organe.

1) Kad IV susivažiavime butų atimama visiem LSS. vir-
šininkams sprendžiamasis balsas.

P a s a r g a: Jeigu aukščiau paminėti draugai yra siun-
čiami kaipo delegatai iš kurios nors kuopos, tada jie turi
sprendžiamąjį balsą.

2) Kaslink LSS. viršininkų rinkimų, tai mēs patariame
44 kuopos užmanymui (žr. «Kovos» N 10), kad visi LSS. vir-
šininkai butų renkami per referendum.

4) Kad neįvyktų nesusipratimai ir vaidai Sąjungoje, tai
butų reikalinga žinoti šiuos dalykus apie draugus, kurie uzi-
ma kandidatūrą ant svarbesnių vietų Sąjungoje: a) kur mo-
kynēs (kokiam mieste ir kokią mokyklą užbaigēs); b) prie
kokios partijos prigulēs pirm įstojimo LS. Sąjungon; c) kur
gyveno pirmiau; d) kuom užsiēmē; e) kokie draugai pažįsta
juos [perstatytus kandidatus]; f) iš kur paeina (rėdyba, pa-
vietas, gmina, kaimas arba valstija).

4) Tie draugai, kurie Rusijoje gyvendami darē expro-
prijacijas savo labai kaipo individualai arba naudodami LSD

P. (teipgi Ros. S-Dem. Darb. Part., arba Ros. Soc. Revol.) vardą teipgi expropriavo savo labui, ir nepildė tos partijos [prie kurios tie draugai laike expropriacijų prigulėjo] discipliną, negali prigulėti prie LS.Sajungos, pakol nebus nusiplovę nuo tų aukščiau paminėtų gyvenimo purvų ir atsilyginę su ta partija, prie kurios prigulėjo laike expropriacijų.

5) LSS. Sekretoriaus klausime mes patariame, kad paliktų po senovei, nes jau syki pradėtas darbas eis greičiau, negu kad mes vėl pradėsime iš naujo.

6) Jeigu LSS. viršininkai bus renkami per referendum, tai mes skiriame kandidatus. [Kandidatų vardus, pagal V. K-to nurodymą, reikia perduoti LSS. sekretoriui. Čia negali but talpinama, todėl tai ir išbraukiu. Kad but buvę skyrium parašyta, tai bučia galėjęs perduoti sekretoriui. Red.]

LSS. 52 kp. sekr. A.P u r v i s.

Apie LSS. sekr. gyvenimo vietą.

Ar gali Sąjungos sekretorius atsakančiai atlikti darbą, gyvendamas ne ten, kur organas išeina? Pagal nurodytus drg. J. Baltrušaičio («K» N 10) sekr. uždavinius, aiškiai suprantama, kad gali: 1) kuopos ar pavieniai galės siųst duokles ir aukas «Kovoje» nurodytu sekretoriaus adresu (o pašalinių darbų rokundas — administratoriui); 2) reikalaujami literatūros turės pasiųst užsisakymą drauge su pinigais sekretoriui, kurs turėdamas pas save knygų, pasiųst reikalaujantiems; 3) su P.K-tu, V.K-tu, kuopų viršininkais susinėsti, teipogi nurodyti naujoms kuopoms, kaip reikia vest tvarką, duoti joms numerius, permainingt adresus, gali lengvai atlikti kitur gyvendamas teip, kaip prie organo. Kur sekr. gyvęs, ten susinėš ir su banka ir pačta. Dėlto nuošaliai gyvenantis draugas, kurs nėra priverstas buti dirbtuvėj nuo ryto iki vakaro, gali sekretoriaus darbą atlikti už daug mažesnę algą.

Meldžiu Sąjungos narių šitą šaltai apsvarstyti iki susivažiavimo.

Jonas J. Gerdauckas.

Prie konstitucijos.

Apie pavienius narius.

«Kovos» N 11 drgg. brooklyniečiai įneša pataisymą [II Str.], kad «pavieniai sąnariai negali būti tenai, kur yra kuopa». Tas būtų gerai. Bet ką turėtų daryt draugai, kurie negalėtų prigulėt prie kuopos dėlto, kad kaip greit jis įsirašys į kuopą, teip greit neteks savo darbo? Ką gali daryt toki draugai, kurie negali prigulėt prie kuopos dėl šių kliučių, jeigu tos kuopos nariai nesieltgia pagal socialistų programą, nes jie jo nesupranta ir suprast visai nenor*). O

*) Toki nariai, arba tokia kuopa jau tuo pačiu savo pasielgtu išimta iš LSS. Ir, suprantama, dėl jos pavieniai draugai negal būt tuo klausimu kludomi: jie, matydami, kuopą mindžiojant LSS. principus, programą ir taktiką, privalo ne tik atitraukti, bet da viešai pranešt apie jos priešingus LSS-gai darbus ir užprotestuot, kam ji denglaei LSS. vardu, eidama priešais ją.

tokis draugas, norintis pamokint tokios kuopos narius pradeda nurodyt jų blogus darbus, netinkančius platinimui socializmo, tam pa išjuoktas, paniekintas ir apšauktas priešu socializmo už tai tik, kad nepritaria jų blogiems pasielgtimams, kaip kad girtuoklystei, kaziravimui ir kitiems panašioms dalykams. Ir iš visų kamų išgirsta balsus: Šalin despotizmas! Šalin laisvės varžytojau! Mes esame laisvi ir už laisvę kovojam! Tai jau ir padaro priešu tokį draugą, norint anas suvis nėra tokiu savo mislise ir darbuose; nenorėdamas (turi norėt, kad galėtų vadintis socialistu! R.) vest kovą su kuopos nariais, priverstas yra atsimest nuo kuopos. O atsimestęs nuo kuopos netenka nė teisės išreikšt savo mislių per organą. Bet jeigu draugai brooklyniečiai pripažįsta tik tuos socialistais, kurie prie kuopų priguli, tai, rodos, klysta. Mes negalim vadint visų socialistais, kurie prie kuopų priguli, nes yra didelė dalis anų, kurie tik prisidengia socializmo skraiste, o lošia nedoras veikmes, kurios užkenkia kuopoms kartu ir visai Sąjungai, užtai, kad nesupranta, kas yra laisvė, ką reiškia socializmas, dėlko jis prie socialistų priguli ir, kaip sakiau, suprast to visai nenori, tik priguli prie kuopos, kad gautų «Kovą», su kuria galėtų pasirodyt žmonėms, kad jis yra socialistas. Tokių socialistų pas mus visose kuopose yra ir jie šiandien jau užkenkia augimui kuopų ir visos Sąjungos. Bet mes dar anų suvis nežiūrim, tik vis sau sakom kad draugas ir gana, norint ir aršiausiai pasielgtų, bet mes juos vis užtariam (? Red.).

Nenorėdamas užimt daug vietos «Kovoje», pertraukiu šitą savo žodį ir pavedu draugams sąjungiečiams svarstyti ar kritikuoti, gal mano mislis bus klaidinga akise draugų, bet aš tai jaučiu ir matau, dėlto ir išreiškju savo nuomonę.

A.J. Viznis.

Dabar kalbama apie LSS. pavienius sąnarius. Jeigu kokiame mieste yra LSS. kuopa, tai ten negalys būt pavienis. Ir kas do blėdis, kad pavienis yra, o nepriguli prie kuopos? Nematau jokios blėdies. Kad bus priešas socialistų, prigulįs prie Sąjungos vien dėl dezorganizacijos, tai toksai prigulės ir prie kuopos, kad geriau galėtų savo tikslą atsiekt. Kiek yra tikrų juodašimčių — ir Lietuvoje buvę jais, ir čia plakasi prie kuopų, ir kad toksai prie kuopos prigulės, kas iš jo nauda? Vien tik mėnesiniai nikeliai, o kiek toksai blėdies padaro? Geras draugas, gali daugiau ką nuveikt pavieniu būdamas, negu kuopoje.

Iš kur atsirado pavieniai? Pavieniai atsirado iš to. Kaip dabartinėse socialistų kuopose ne stoka didesnių tautininkų arba laisvamanių, negu socialistų, toki tautininkai neina prie pagerinimo būvio, tik priguli dėl vardo, tai tokių kompanija susidarius, atima iš socialisto spēkas ir kantrybę ir turi socialistas apleist kuopą, o vien prigulėt prie Sąjungos.

P.Sks.

Rajonų konferencijos.

34-ta LSS. kuopa savo mėnesiniam susirinkime apsvarsčius tuos konstitucijos punktus, atrado, kad rajonų konferencijas rengti kas tris mėnesiai — pertankiai, kadangi konferencijų susivažiavimas ir abelnai visas konferencijos surengimas neapsieina be didelių išlaidų, o naudos iš konferencijos, tankiai atsitinka — labai mažai būna, nes kiekvienoj konferencijoj glėbius nutarimų prirašo ant popieros, o jų išpildo tik dalelę, kiti visi nutarimai ir lieka ant popieros nepajudinami ir būsimoj konferencijoj vėl tuos pačius nutarimus ima svarstyti ir vėl nutaria. Tada nutarimų nė negalima spėt išpildyti ar įkunyti iki būsimai konferencijai dėlei stokos laiko.

Todėl mūs kuopa šiaip įneša. Reguliariškas rajonų konferencijas laikyti kas šeši mėnesiai, bet atsitikus kokiam svarbiam reikalui, galima sušaukti nepaprastą (extra) konferenciją, neveizint

kaip tankiai tas atsitiktų.

34-tos LSS. kp. vardan — organizatorius

J.S. Pruslaitis.

Apie kuopu tvėrimąsi vienam kuriam mieste.

Klausimas, ar gali antra kuopa tvėrtis tam mieste, kur viena gyvuoja, keblus išrišimui. Be aprubežiavimo tą palikus (kad «gali»), neilgai trukus kuopos, dabar gerai gyvuojančios, dėl menkų ypatingumų ims skirstytis į mažesnes. Bet užginti teipogi negalima, kadangi didesniuose miestuose, kur lietuviai išsiskirstę gyvena, tai sunku tankiai susirinkti, ir tas trukdo agitaciją. Dėlto aš paduođu sekančią nuomonę. Gali, pagal reikalą, tvėrtis, bet po priežiūra rajono administracijos (centro komitetui toli gyvenančiam sunku iširti tą reikalingumą), ir tai tokiu būdu: Nemažiau kaip penki pilnai išsimokėję kuopos nariai, norėdami sutvert atskirą kuopą, turi atsišaukti į rajono komitetą, paduodami priežastis. R. kom., ištyręs aplinkybes tarpe gyvuojančios kuopos ir jos narių, reikalaujančių naujos kuopos ir pamatęs tąjį reikalingumą, praneša centro sekretoriui, kurs turi įteikti tai kuopai numerį.

Juozas J. Gerdauskas.

IV rajono LSS. 8 konferencijos protokolas.

Kovo 29 diena, 1908 m. Newark, N.J. atsibuvo 8 ta konferencija IV rajono LSS. susidedančio iš New York ir New Jersey valsčių. Delegatų pribuvo nuo 7 kuopų 18. Vedėju tvarkos išrinkta J. Grinius, sekretorium — A. Purvis.

Nutarimai:

1) Skaitytas pereinamos konferencijos protokolas ir priimtas su

Streikas.

Pagal latvišką parašę *S. Strazdas.*

IS ėjo tiesiai namo iš dirbtuvės. Jo nugeltęs ir iš rūpesčio sukritęs veidas buvo apdengtas stora eile dulkių. Jo pati dirbo virtuvėje ir nė juste nepajuto, kaip jis apsiprausęs įėjo į vidų.

— Aš eisiu — jis tarė paprastai rimtu balsu.

— Kur-gi? — paklausė jo pati.

— Kaip girdėt, žada pakelt streiką mus dirbtuvėje, tai aš noriu su vadovais pasikalbėti.

Pati nieko jam neatsakė. Ir ką gi ji jam galėjo sakyti, nes jos nugeltęs ir be jokio gyvybės ženklo veidas buvo pervirš nuvargęs. Šaliniame kambaryje pravirko vaikas, ir ji, nė žodžio netarus, išėjo iš virtuvės maldyti verkiančio vaiko.

Vyras tuo tarpu išėjo iš stubos ir lengvais žingsniais ėjo gatve į tą pusę, kur žadėjo buti darbininkų susirinkimas. Atėjęs pas susirinkimo salę, jis pamatė darbininkų minią; per minią jis spaudės prie salės durų; šiaip-teip prisigrudo ir įėjo į vidų. Priėjęs prie vieno vadovų, tarė.

— Sakykite man, ar ištiesų geležies liejikai rengias streikuoti?

— Tas butinai turi įvykti ir man rodo, kad rytoj bus.

pataisymu penktajame punkte (žr. «Kovos» 5 num.). «Kad būtų suteikiama Sąjungoj esanti literatūra ant lengvesnio % ne tik tuom laiku projektuotam važinėjančiam organizatoriui, bet ir da esantiems važinėjantiems agitatoriams».

2) Leist per rajono referendum, 8-tos konferencijos nutarimą, kad rajono komiteto nariams būtų atimamas sprendžiamasis balsas laike rajono konferencijų.

3) Kad rajono organizatorius paragintų kuopų organizatorius rūpintis apie kuopos draugų naturalizavimą (pastojimą šios šalies piliečiais).

4) Per rajono referendumą rinkti dar du nariu į Veik. Kom. nuo IV rajono (IV-am rajone randasi 205 nariai).

5) Kad būtų iširtas įvykusis incidentas su 13-ąja kuopa partariame 13-tai kp. kreiptis į Veikiamąjį Kom. dėl iširtimo.

6) Kad kuopų komitetai stengtųsi kuodaugiau draugų sukviesti į susirinkimus laike referendumo balsavimo.

Linkui IV LSS. susivažiavimo:

1) Kad būtų išmestas iš «Kovos» skyrius «Felijetonas» iki būsenčiam susivažiavimui, o vieton to būtų talpinami Sąjungos reikalai, minėtina IV susivažiavimo prirengimas.

2) Kuopos, kurios neprisiunčia delegatų į susivažiavimą, tai jų sumanymai gauna vieną balsą.

3) Delegatas siunčiamas nuo kelių kuopų gauna tik vieną balsą, o tų kuopų, kurios susidėję siunčia vieną delegatą, įnešimai neturi balso.

4) Kuopos, kurios toli randasi nuo susivažiavimo vietos, gali savo įnešimus perduoti arti gyvenančiam kokiam nors LSS. draugui, kuris susipažinęs su tosios kuopos įnešimais ir sumanymais, gavęs mandatą nuo tos kuopos, gali atstovauti kaip delegatas susivažiavime.

5) Susivažiavimo nutarimai yra duodami apsvaistymui ir kri-

— Ar tirpytojams ir reiks prisidėti prie streiko?

— Jie turi tai daryti.

— Aš esu tirpytojas ir mums nēr už ką skųstis.

— Tai vis-tiek: jūs visi esate draugai darbininkai ir jums reik eiti išvieno su kitais.

— Bet... — Čia jį pertraukė aštrus vadovo žvilgis. Šisai į jį pasižiūrėjęs, tarė tvirtu balsu:

— Mums visiems reik turėtis išvieno ir visiems laimėti arba kristi! Išsklaidytoms pajiegoms nieko nelaimėsime. Jei yra paliepta streikuoti, jūs turite klausyti!

Darbininkas su apsiniaukusiu veidu išėjo iš salės ir įsiveržęs per minią, palengva ėjo gatve į tą šalį, kur buvo matyti aukšti pabirkų kaminai, iš kurių kilo juodi dumų debesiai. Ten, tarpe tų kaminų, buvo ir geležies liejykla, kur jis dirbo jau su viršum dešimtį metų. Pusiaukelėje jis valandėlę staptelėjo ir netikėtai pastebėjo ginklų krautuve, kurios langai buvo apkrauti įvairios rūšies ginklais. Valandėlę jis atydziai stebėjos į blizgančius kardus, šaudykles ir revolverius ir vėl ėjo palengva toliau iki pasiekė savo kelio galą — geležies liejyklą. Įėjęs per didelius gelžies vartus pasuko tiesiai pro gelžies tirpyklos pečius į pabirko kontorą. Čia įėjo į direktoriaus kambarį. Rado burelį susirinkusių žmonių, kurie čia lyg ko laukė... Pagalios jisai priėjo prie savo pono ir stovi.

— Ką sakysite? — tarė direktorius trumpai, su nuduotu

tikai per 30 dienų, o paskui balsuojami per referendum.

6) Ar nebūtų galima padidinti «Kovą» keturiais puslapiais. Jei ne, tai gal būtų galima išleisti priedą syki savaitėi, kuriame būtų talpinami sąjungos reikalai.

Rajono viršininkais išrinkta: organizatorium E. Kinderas (iš Passaic, N.J.), sekretorium A. Purvis (iš New Yorko), finansų sek. M. M. Račiūtė (iš New Yorko) ir išdininku S. Pauza.

Ateinanti konferencija atsibus Jersey City, N.J. antroj dalyje gegužės mėn. 1908 m.

Pirmsėdis J. Grinius, sek. A. Purvis.

Prierašas prie par. 6, klausime padidinimo «Kovos»:

Buvo kalbama ne kaip priedą vieton padidinimo, bet atsiti kus reikalui, kada randasi daugelis klausimų, lytinčių tik Sąjungos draugus, o pašaliniam skaitytojams neapeinanti. Todėl ar nebūtų galima tokius visus apkalbėjimus talpinti ant pridėtinių lapų ir juos pridėti tik nariams Sąjungos.

Todėl toks priedas gal nebūtų reikalingas kassavaitėi, gal užtektų ir rečiau.

J. Grinius.

1-mos LSS. kuopos atsišaukimas-rezoliucija.

(Pabaiga).

Pareikalavus gi susirinkimui, kad Centras kuogreičiausiai atšauktų tąjį neteisingą ir kenkiantį mūsų organizacijai darbą, sekretorius ir redaktorius pripažino pilnai savo pasielgimą legališku ir teisingu, ir neaplenkė dar savo jau paprasto būdo, t.y. išpludo apšmeiždami draugus 13-tos kp. anarchistais ir tt. Kadangi susirinkime buvo atsiųsti 13 tos kp. delegatai, tai susirinkimas paveli-

lipšnumu.

— Kaip girdėt, pone, liejikai rengias prie streiko.

— Man ką-tik pranešė apie tai.

— Ir tirpytojams reikšią prie jų prisidėti.

— Ar jūs esat tirpytojas? Kaip seniai pas mene dirbate?

— Dešimtį metų, pone.

— Ir jūs norite prie streikuojančių prisidėti? — paklausė išplėtęs akis direktorius.

— Man, pone, nėra kuo skųstis.

— Na, tai apsvarstykite tą gerai, nes streikas gali buti ir tuojaus apskelbtas. Jei jūs laikysitės mūsų pusės, tai galiu jums duoti žodį, kad paskui jums nereiks gailėtis. Na, dabar galite eiti ir rytoj rytą man praneškite, ką ketinate daryti.

Ir jis nuėjo atgal prie savo darbo. Vakare šeštą valandą sukaukė storu balsu pabirkas ir pulkai surukusių darbininkų vertėsi per pabirko vartus ant gatvės. Keli vyrai, kurie jau pirma buvo atėję prie pabirko vartų, dabar pradėjo dalinėti išeinantiems darbininkams didelius popierio lapus. Tuo šian—ten susirinko didesni ir mažesni pulkeliai darbininkų, kurie su atyda pradėjo skaityti atsišaukimus:

«Draugai! Streikas prasidės rytoj, ko vo 12 d., iš-ryto. Darbą jūs nepradėsite greičiau, iki negausite leidimo. Streiko Komitetas.»

jo jiems iš savo pusės išsireikšt. Bet ką tik tiems pradėjus kalbėti, Centro sekretorius pradėjo į rankas plot ir rėkt ant tiek, kad salės šeiminynkas turėjo šviesą užgesinti ir paliepė visiems eiti laukan. Ir susirinkimas be jokios tvarkos ir užbaigos turėjo išsiskirstyti. Čionai mes aiškiai pamatėme, kad mūsų balsai už nieką laikomi, kad mūsų tiesos myniojamos, nes viena ypata paveikė visą susirinkimą greibdamosi labai blogo įrankio. Netrukus liko sušauktas antras susirinkimas, kad užbaigt be jokios tvarkos paliktus dalykus. Priėjus prie to paties klausimo, ir gi įvyko tas pats mindžiojimas tiesų. Reikalavimas draugų, kad sugrąžint 13 tą kuopą, kai po neteisingai ir nelegališku keliu išbrauktą, liko išjuoktas; kuopos draugai to reikalaujanti tapo apšaukti už ardytojus Sąjungos ir tt., taip, kad mūsų laisvės troškimas liko balsu pustynėje. Susiėjus gi visiems neužganėdintiems į kruvą, kad sutaisyt kokią nors rezoliuciją, sekretorius, centro šalininkai ir nekurie kuopos viršininkai, kurie tiki ne į idėją, bet į autoritetus, pakėlė tokį klegesį, kad mes nieko negalėjome padaryt. Čionai ir vėl aiškiai pamatėme, kad mes neturime jokių tiesų prie darbo, jeigu ką tiesos ir pavelijs, tai su spēka nedaleidžia.

Dabar mūsų susirinkę į kruvą, laisvės mylėtojai draugai ir draugės, visi neužganėdinti šios dienos mūsų Sąjungos rėdytojais, 1-mos kuopos nariai, išnešame šiokią rezoliuciją:

- 1.) Kadangi mūsų Sąjunga yra tik socialistiška, bet oficijališkai nėra iki šiol vadinusis soeijaldemokratiška, nes iki šiol gyvuoją joje visoki socialistiški elementai, kad net ir ant mūsų organo devizas nėra soeijaldemokratiškas: «Kovoje tu igysi savo tiesas» yra devizas soeijalrevoliucionierių, o sekretorius suspendavo 13 tą kuopą, remdamasis grynai soeijaldemokratų programą, tad mes reikalaujame, kad Centras kuogreičiausiai atšauktų tąjį savo darbą, nes jis ir be to yra nelegališkas pagal nurodytą per mus Konstitucijoje skirsnį.

Ir jis parėjęs namo, tykiai, nė žodžio netaręs, pavalgė prastą vakarienę ir nuėjo gulti. Vienok, kuomet jo nusidirbus, nuvargus pati miegojo, kaip užmušta, jis tuo tarpu per visą naktį nesudėjo akių ir nuolat vartėsi tai ant vieno, tai ant kito šono, iki galiaus pradėjo aušti diena, jis atsikėlęs apsirėngė ir išėjo į dirbtuvę...

[Pabaiga bus]

SENELIO LIKIMAS.

Edamas į paupį pusnuogis elgeta kalba:

— Eisiu ir viskas... Kaip įkyrėjo šioji pasaulė... Nueisiu — šlumšt ir atlikta... Pergyvenau šešesdešimt metų, daugiau gyvent negaliu... Kur dėtis? Kol tos rankos buvo tvirtos, dirbau, nors kitiems, bet dabar... kas man iš to... Toki gražūs palociai, aš prie jų dirbau, prisiartint negaliu... Kodėl? Jie mano rankom dirbti. Dirbau pusdykiai, tik už maistą, dabar eik kur nori, kas jam... Jis turi palocius... Ten — aukščiau... Nuo ten bus greičiaus.

Lėtu žingsniu priėjęs prie kranto, dairosi aplinkui. Ašaroms apsipylęs, atsižvelgė į gražų pušynėlį:

— O, gražus pušynėli, augom sykiu, gyvenom sutikime, raminau mane savo paslaptu šlamėjimu, — ačiu tau. Aš ant

- 2.) 1-ma kuopa tur tą būtinai reikalauti, nes ji yra liudininkė 13 tos kuopos darbų. Darbai-gi 13 tos kuopos yra toki pat kaip ir kitų kuopų, jeigu ne didesni, kadangi draugai tos kuopos yra beveik visi pilnai susipratę, kas labai retai esti kitose kuopose.
- 3.) Neišpildžius Centrai to reikalavimo, 1-ma kuopa privalo atsisaukti į visą Sąjungą; tuosius-gi Centro narius, kurie yra podraug ir kuopos nariais, paskirti kandidatais ant suspendavimo, kaip aiškiai peržengusius šiandieninę mūsų Sąjungos taktiką.
- 4.) Neįvykinus tų mūsų reikalavimų per Centrą ir 1-mą kuopą, mes visi laisvės draugai atrandame negalimu prigulėt prie tos kuopos, kur yra mindžiojama laisvės žodis ir socializmo idėja. Ir, pasirodžius, kad mūsų, to reikalaujančių, yra didžiuma, mes išskirsim tuos draugus, kurie nori verguvs ir vadinsimės 1-ma kuopa po senovei palikdami jiems tiesą sutvert kitą kuopą su jų taktika, arba, jeigu bus mažuma laisvės mylėtojų, tad sutversim naują kuopą ant tikrų socializmo principų ir dabartinį mūsų Sąjungos programą.
- 5.) Centras privalo atsargiai elgtis su išbraukimu kuopų. Jeigu rasis kuopose draugai nesutinkanti su mūsų programą, jie patys išsiskirs, kaip padarė Dr-as Šliupas.

Mes jaučiame, kad visuos šiuos mūsų reikalavimus neišjome nė biskį į šalį nuo socializmo principų, ir išreiškiame norą, kad 1-ma kuopa atkreiptų pilną atydą į šiuos dalykus, kad susipratę ir padavę viens kitam ranką eitumėm prie tikslo, kurį rodo tarptau tiškasis darbininkų susivienijimas — Socializmas. Šalin egojizmas! Tegyvuoja susipratimas ir broliška meilė!

A.Velykiutė, O.Paznokiutė, O.Leonavyčiutė, P.Balzaris, M.Samoškiutė, O.Bukevyčienė, E.Slančiauskiutė, T.Trilikauskis, I.Bičkunas, J.Kundrotas, J.Drižas, V.Šukiutė, B.

galo liepto. O, gražūs paukšteliai linksminot mane savo giesmelėms — ačiu jums. Aš ant galo liepto.

Puolė kniupščias ant žemės:

— O, šaltoji žemelė, motina mūsų, pusę amžio išnešiojai mane — ačiu tau. Aš ant galo liepto.

Gailestis, skausmas pradėjo draskyti širdį, bandė atsikelti, bet negalėjo. Vilnys plaudamos krantą pradėjo kriokti. Senelis atsiduso:

— Štai jos manęs laukia...

Pakėlęs galvą, pažvelgė į miestą, kur jis gyveno:

— O, gražūs palociai, vargšo rankoms padirbti, linksminkit tuos, ką nieko neveikia; varykit iš savęs tuos, ką jus pastatė, man jūs nereik. Aš ant galo liepto...

Pasijudinęs, atsidurė vilnių tarpe...

Vilnys svečią apdengė savo ploščiumi ir nešioja, rodydamos milžiniškus savo palocius.

Daugiau nieks nematė vaikščiojant pusnuogio elgetos. Į trečią dieną užtėmimo besimėtanti drauge su vilnimis. Bandė išgriebti ant kranto, bet vilnys užstodamos savo bendrą, uždengė ploščium ir kriokdamos ruščiai atsakė:

— Mūsų draugas, jis su jumis vergavo, su mumis draugauja. Neduosim jo...

Pienavežis.

Dambrauskas, V.Briedis, K.Tomkevychė, J.Lelionis, A.Sirutis, K.Velykis, R.Drižienė, J.Velykienė, K.Plungis, K.Deksnis, A.Bernetas, I.Kubeckis, O.Juškiutė, J.Jablonskis, A.Slančiauskiutė. Teipgi vienas pasirašė tik kryžiuokais.

* * *

Meldžiu priimti šitą mano raštą, kaip paliudijimą iš mano pusės kad aš padedu savo balsą už tryliktą kuopą; kiek aš žinau iš programo, tai man regis, kad ne žmonės viršinininkams tarnauja, bet viršinininkai žmonėm ir kad jie neturi tiesos nieko daryti be didžiumos pritarimo ir jeigu jie išbraukė tryliktą kuopą, tai nepasielgė pagal LSS. Konstitucijos įstatymus kaip parodo skirsnis 6.

Anielė Slančiauskas.

* * *

Paaškinimas nuo 1-mos kp. Komiteto. Susirinkime 25 kovo šioji rezoliucija, nors per baisius šmeižimus, tapo didžiuma balsų priimta. Taigi 1-mos kuopos vardas nelieka suteptas, savmylybės dėme ir pasirodo, kad laisvė jiems yra daug brangesnė už autoritetus. Mažuma-gi ir nepasiduoda, teipgi pasivadino 1-ma kuopa, pavadindama mus atsimetusiais nuo 1-mos kp. revoliucionieriais, ir turėdami savo rankose organą, kaip jie patys išsireiškė, pučia tuos melus Sąjungos draugams. Apart to apgarsino susivažiavimą užbėgdami 1-mos kuopos veidą, norėdami išigerinti ir parodyti save veikiančiais. Tuom tarpu mūsų 1-ma kuopa tylės tėmydama ant kiek toli nueis kitos «1-mos» kuopos puikus darbai. Čion talpiname pasirašymus tik tų, kurie pasirašė susirinkime ir tų, kurie būtina paskiaus pareikalavo, palikdami daugybę kitų, kurie paskiaus bus pagarsinti. Viens iš pasirašusių B.Dambrauskis pasirašė po mūsų rezoliucija, bet paskiaus per baisius šmeižimus pasibaldė ir pasirašė ant jų, neatšaukdamas teipgi nuo mūsų. Taigi mes jį ir paliekame.

Žukite, eiles...*)

Žukite, eilės, jausmo rašytos,
Gulkit archyvan, dulkėse pūkit.
Verkit, liūdėkit ten uždarytos
Ir neatspaustos užmestos būkit...
Žmogui stebuklą jūs neapsakot;
Liūdnios... Neturit laukto gražumo...
Įrankiams mokslo jūs neatsakot...
Jumise nėra rimto gabumo...
Šiauliška kalba prasto sodiečio;
Pagal Kriaušaitį ritmo neturit...
Eilės beturčio, vergo, šiauliečio;
Vargšės... Archyve vietą teturit...
Autorius jūsų — lauko artojas,
Daug tai nustojat savo vertumo...
Jūsų vis liūdnios mintys kartojas...
Žukit... Neturit jūs įvairumo!..
Gelmėje vargo jūs pasinerkit;
Raskite galą bangose marių!..
Svieto kartybių tulžį sugerkit;
Skęskit gilybėj, liuosos, be karių!..

13.V.1904.

Jovaras.

*) Čia rašau apie tas savo eiles, kurios guli ir gal da ligai gulėse neatspaustos. AUTORIS

Kame logika?

Drg. P.Dubickas atsakydamas man 13 N «Kovos» ant mano klausimo tilpusio 11 N «K» draugiškai pabara nedrąsiai stengiasi užmest man juodą dėmę tuom, buk patį mano atsišaukimą aš esu parašęs, ir net kuopos sekretoriaus pravarde mano ranka parašyta; tad jau draugam reikia manyt, kad apie tai 45-ta kp. nieko nežino ir tik aš viską padaręs, suklastavęs ir tt. Jeigu drg. D. reikėjo darodyt, kad aš formą originalo žinau, užteko pasakyt, kad aš jį rašęs ir neminėti pravarde sekretoriaus, bet kad paminėjo, tad priverstas pasiteisint. Sekretoriui 45 kp. suformulavęs tą sumanymą pridavė man, kaip sumanytojuji pertaisyt; bet kad taisynt prisiejo perrašyt tai ir išėjo, kad mano ranka viskas rašyta.

Apie kitus gi klausimus tyli; tai ir ištikrųjų norėjo tą sumanymą užgniaužti duodant 10 dienų svarstymui, kuriame laike jokia kuopa nesusėjęsi prisiųst svarstymų. Atitaisydam buk tai klaidos tam pačiam 11 N neskaitau atitaisydam klaidos, tik stengimuosi likt viešai teisiu*). Jug drg. D. perskaitęs tuos mano užklausimus galėjo pataisyti 10 N «Kovos» (Tas buvo pasiūsta kartu su pataisydam klaidos apgarsinimo rajono konf. ir šis pataisymas tilpęs yr' 10 N, tad aišku, kad «Kova» da buvo ne prese, kaip tą straipsnį apturėjo) ir užčiaupt man lūpas; bet matomai, redaktorius teip greit, turbut, neparodė drg. Dubickui (Ne neparodžiau, bet nieks to nepasergėjo. Kitaip nebut buvę klaidos. Red.)

Podraugiai atsakysiu drg. Dub., iš kur aš ir 45 kp. sėmėm žinias apie blogą LSS. finansų stovį. Iš «Kovos». Lig šiol mūs centre yra \$ 9.13 ir neišmokėtų algų: redaktoriui už mėn. \$ 60, administratoriui ir sekretoriui už pusę mėn. \$ 50. Kartu \$ 110. Sulyginus, liekasi skolos darbininkams \$ 100.87. Toliau reikės apmokėti «extra» išlaidų: išėmimui čarterio mažiausia į \$ 30, kelionės į susivažiavimą P. Kom. į \$ 25 ir reikalai susivažiavimo. Mūs gi turtas: 80 kedžių ir du stalai už \$ 1000 (!) [turbūt auksinės kedės kad tiek vertos, bet ir iš kur jos atsirado, kad nebuvo matyt perkant, nė aukaujant] ir literatūros už \$ 1000, nors buvo garsinta, kad pirktą tik už \$ 75-100, savų gi išleidimų beveik kaip nėr. Gal yr' literatūros, bet ji prisiūsta ant bargo, tai man rodos ją galim dar nesisavint. O kur skolos! O kad stoka finansų atsiliepi ant literatūros ir agitacijos, tai faktas. Ar apmokėjom nors vieną honorarą, ar bent sušelpėm kokį nors rašėją? Ne, nors proga buvo ir yra. Sumanymą 60 kp. visi pripažino reikalingu ir naudingu, bet negalimu dėl stokos finansų. O kur mūs išleista literatūra? ir tt. Ir šitą stovį anot Dub. reik vadint geru stoviu?

Teip aš mauau ir teip gali manyt kiekvienas mūs draugas turintis logiką. Juokingas gi drg. Dub. išsitarimas: «Ne-reikalaujate... kalbėt apie jos (LSS. finansų) blogą stovį, bet džiaugtis dabartiniu stoviu», aš gi pridursiu... džiaugtis ir

*) Draugas gali nepripažinti tos klaidos atitaisydam, bet ji yra vistiek atitaisyta ir nestengti jos užtvirtinti senoj formoj. Kam tokią polemikos forma reikalinga? Red.

gėrėtis dabartiniu stoviu ir mūs progresu ir nieko nemanyt ir neveikt, ir apsimurint, kaip chinai, muring sieną nuo barbarų (tai yra nuo manančių, veikiančių) ir likt... ant šio «blizgančio stovio».

Šaukiame mūs prakalbese, susirinkimuose ir visur kur tik galim: «Aukaukim šventai idėjai, aukaukim!». Ir aš prie to šauksmo prisidedu. Aukaukim draugai ne tik pinigais, bet ir triusu ir darbu ir nereikalaukim užmokesčio už mažiausius patarnavimus ir išleidinėkim surinktus centus butina i reikalingiems daigtams, be kurių apsieit negalim ir nežiurėkim į kokius ten parankumus, ir dėl tų parankumų nemėtykim šimtais. Ištiesų, draugai, mums reik mokintis da elementariškos logikos.

Baigdamas patariu mūs LSS. «šriubam» paguodot nuomones «šriubukų» ir «šriubelių» (Kas jie? Ką reiškia? Ar ne vaidentuvės vaisium tas yra? Red.) ir neverst žiurėt į dalykus tik per didelių «šriubų» akinius, jei norima, kad Sąjunga augtų ir bujotų, ir užbaigiu kartą ant visada šią polemiką.

P.Norkus.

Visų LSS. draugų atydai!

Tik ką atsiuntė vienas draugas iš tolimesnio miesto ilgą-ilgą spaudintą atsišaukimą su antrašu: «1-moji kuopa į visas kuopas LSS. Sąjungos». Ten matomai yra tikslas: pakelt didelius vaidus Sąjungoj.

Draugai ir draugės! Truputį kantrybės! Jūs neturite apie tai faktiškų žinių, todėl jūsų pareiga jų pareikalaut. Kad jausmai neimtų viršų ant proto — palaukit, o tuo viskas išsiaiškis faktais, dokumentatiškais prirodymais.

Redaktorius.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popiero, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgy privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

Rochester, N.Y. Kaip kitur teip ir pas mus bedarbės liga siaučia kaip ir kokia kolera. Žmonės aimanuoja, skundžiasi viens kitam, kad sunku gyvent. Kai-kokis oratorius žadina alkanas minias, kad susiprastų, pažintų socializmo idėjas. Dėlto tankiai girdėtis karšti ginčai — vis apie socializmazą. Tą žingeidumą sukėlė miniose tankiai rengiamos socialistų prakalbos, iš kurių paminėsiu vienas. Anglai socialistai 15 d. kovo parengė debatus Cook Opera House. Publikos prisirinko apie 5000; sėdinių neteko. Kalbėjo garsus oratorius, Kirkpatrick. Jis išguldė plačiai visasvietinę darbininkų platformą. Publikos prijautimas jo kalbai buvo paste-

bėtinai. Padarius pertrauką ėmė kalbėti koksai republikonas. Jis mėgino kritikuoti Kirkpatrickį. Publika tuo ėmė švilpti, šnypšti...

Tą pat dieną nesnaudė nė lietuviai darbininkai. 7 kuopa LSS. surengė prakalbas, išplatino agitatyviškus lapelius ir iškalno tikėjomės kad šiuomi kartu nusiduos prakalbos gerai, bet kaip žmogus storijas tai kitaip stojis. Žmonės pradėjo rinktis, pribuvo ir kalbėtojas ir visi pulku ėjom linkon svetainės, tik štai mus nustebino pulkas policijantų, kurie sergėjo duris; mums prisartinus, policija atsakė, kad neleis mums prakalbas laikyt, pavadino «anarchistais» ir liepė trauktis šalin nuo svetainės durų. Mums perėjus į kitą pusę gatvės, prisikabino detektyvas; iš-pradžią šidinos, ėsą, kodėl jūs neinat kalbėt. Po kokių 5 minutų pašaukė kitą policmoną, areštavo 3 mus draugus: A Duobą, A.Bielskį ir K.Vaivodą. Nusivarė į policijos stotį. Kapitonas Klubertanz išklausinėjęs pasakė mums pamokslą ir vis barė mus anarchistų vardu. Galiaus parodė mūs lapelį, išverstą į anglišką kalbą ir sako, kad jis ir liudininkus turįs, kad mēs esame anarchistai, vienok mus išleido, prisaikinęs, kad pribusim panedėlio rytą ant 9 į policijos teismą. Sudžia tą provą palešioavo ir paleido mus be nuobaudos. 22 d. kovo suareštavo 3 lenkų socialistų draugus ir jų susirinkimą išgaudė. Teip tai laisvoji Amerika pavirto į Rusiją!

Kovo 22 d. 7 kp. gavo vietą susirinkt anglų socialistų kvatieroj. Pribuvo du delegatai lenkų soc. kuopos. Abi kuopos išrinko delegatus surengti 24 kovo tarptautišką susirinkimą. Anglai soc. pranešė, kad toj sueigoje dalyvaus jų centralinis komitetas. Visi turi tą nuomonę, kad prieš tokius valdžios persekiojimus turim protestuot.

Teisybė.

Coaldale, Pa. 22 d. kovo, buvo pas mus parengtos prakalbos. Prisirinko žmonelių nemažai. Netruko ir tamsuolių. Kalbėjo drg. A. Antonovas. Pradėjus kalbėti mus tamsuoliai kaip ožiai ėmė bliauti šaukdami šliuptarniais. Tų «ožių» buvo tik apie penki, ale jie buvo gerai degtinės prisikausę. Tie išgamos pradėjo prieš svetimtaučius perstatinoti mus anarkistais ir juodosios rankos nariais ir laukia kas diena, kad policija mus areštuotų. Geriau susipratę gyventojai ketina ir į teismą juos patraukti už šmeižimą ir boikotuoja biznierių, viens krautuvininkas, kits karčiamninkas, kuriuodu buvo didžiausi tvarkos.

So. Boston, Mass. DLK. Vytauto D-tė (sykiu ir 33 kp. SLA.) balandžio 5 d. parengė prakalbas. SLA. prezidentas Jokubynas aiškino apie «Dilgeles», kuriose buvę išmaliavota SLA. organas kaip kokia ten boba, o pats SLA. su kokia tenais vištos galva. Jok. sakė, kad SLA. nešelpyt daugiau socialdemokratų partijos. Išsiplėtojo ginčai. Užsibaigė šiaip-teip ramiai.

Stankus.

IŠ LIETUVOS. Liudnos žinios ateina iš Jūsų krašto, iš Amerikos. Nėra ir pas mus linksmių... Jūsų mintis užima bedarbė tukstaučių darbininkų. Ir pas mus ekonomiškasis klausimas stovi pirmoj vietoj.

Štai dabar jau kovo mėnuo, kitais metais pavasaris budavo, o dabar da žemė storu sniegu apvilkt. Sunki buvo ši žiema varguoliams; viskas brangu, ypač pabrango valgomiejie daiktai, už rugių pudą pradžioj žiemos mokėjo 1,30 r., dabar kiek pigiau; duonos svaras 3-4½ kap., sviesto svaras 40-45 kap., mėsos svaras priedavo lig 20 kap. Apskritai imant šįmet valgomiejie daiktai pabrango 20-40%, pa'yginus su pernykščiais metais. Dėlei tokio brangumo kai-kuriose vietose net riaušės buvo pakilę: tai susirinkdavo burys žmonių, vyrų ir moterų, ir neleisdavo rugių į vagonus kraut, tai ant rinkos verždavo ratus, tai maišus piaudavo. Kas da turėjo per žiemą darbą, tai da šiaip-teip vertės, o kas darbo neturėjo, tai tiems ir visai bloga buvo. Miškuos beveik darbo nebuvo, dėlei gilumo sniego negalima buvo išvežt medžių. Malkos dėl to buvo brangios. O ir šalčiai buvo šįmet dideli, seniai tokie bebuvo. Varguoliams prisiėjo ne tik badą kęst, bet ir šaltį.

Dabar kaimuose darbininkai pasamdyti. Mokėjo darbininkams kiek daugiau, negu pernai. Gal but šįmet alga nevedusiems darbininkams ir visai pakilus, tik žinios iš Amerikos apie bedarbę ir grįžtančius atgal iševius privertė darbininkus nusisamdyt už pigesnę kainą. Algos dabar tokios: bernams mokama pakuršėj — 80 rub., toliau nuo Kuršo 70, 60, 50. Pusbarniams nuo 50 iki 25 rub., darbininkėms nuo 40 iki 20 rub. Ordinarėikų alga nė kiek nekyla, da kai-kuriose vietose eina mažyn. Priežastis aiški: nevedęs darbininkas liuosas, gali į miestą ar į Ameriką iškeliauti, gali kada tinkamas pamesti vietą ir kitur pasijieškoti; ordinarėikas gi pririštas prie vietos, jis turi daržą, šmotelį lauko, jo sėkla įsėta, jis laukia vaisių; kada tinkamas neišeis su visa šeimyna, pastogės negaus, pririšti jį prie vietos galima ir su mažesne alga. Dėl tos priežasties kai-kuriose vietose galima patėmyt, kad ukininkai s'ato grįžėles ir samdo ordinarėikus. Kai-kuriose dvaruose (apie Joniškį, apie Šiaulius) algos ir ordinarėja net mažinamos; streikų laimėjimai panaikinami, rubežiaus darbo dienai jau nebēr, moterims dienos vėl įvedamos. Komaro (Kauno gub.) dvaruose nuo šv. Jurgio žadama išduot datbininkams knygetes, ten busią surašytos visos darbininkų pareigos, ir jie turėsią po jomis pasirašyt. Matomai dvarininkai nori teismo keliu bausti prasižengusius prieš pareigas darbininkus. Upas pas dvarų darbininkus nupuolęs, prislėgtas; kad duoti atspirtį ponų įvedimams jie jaučiasi silpnais. Tuo naudojasi ponai ir atstato labiau susipratusius darbininkus, į aplinkinius dvarus paduoda žinią, kad tokių nesamdytų. Kitur įvedė darbininkams «bilotus», atstatydamas darbininką ponas užužymi «bilotę», ponai supranta tokias žymes ir nesamdo tokių. O vasara ką duos?... Nenoriu buti pranašu, bet viena saulė nesušildys jausmų, neuždegs keršto darbininkuose; jeigu gyvenimas eis tokia pat ramia vėze, tai galima spėt, kad ir šią vasarą streikų dvaruose ne-

Jų krašto, iš mintis užima ekonomiškais

s pavasaris bu-
Sunki buvo ši
ango valgomie-
cėjo 1,30 r., da-
iesto svaras 40-
pskritai imant
6, palyginus su
ai-kuriose vie-
būrys žmonių,
s kraut, tai ant

Kas da turėjo
tas darbo netu-
veik darbo ne-
it medžių. Mal-
jmet dideli, se-
k badą kęst, bet

Mokėjo darbi-
šjmet alga ne-
žinios iš Ameri-
privertė darbi-
s dabar tokios:
nuo Kuršo 70,
bininkėms nuo
yla, da kai-ku-
vedęs darbinin-
iauti, gali kada
ordinarčikas gi
uko, jo sėkla į-
su visa šeimyna,
a ir su mažesne
galima patėmyt,
šikus. Kai-ku-
algos ir ordina-
aikinami, rube-
s vėl įvedamos.
rgio žadama iš-
tos visos darbi-
rašyt. Matomai
gusius prieš pa-
inkus nupuolęs,
jie jaučiasi sil-
ni susipratusius
žinią, kad tokių
tus», atstatyda-
nai supranta to-
tos?... Nenoriu
usmų, neuždegs
tokia pat ramia
kų dvaruose ne-

bus. Ir vargiai vienintelė veikianti tarp Lietuvos darbininkų Partija L. S.-D. agituos už streiką. Profesjonalinių organizacijų dvaruose nėra, jokios pašalpos nukentėjusieji už streiką negalės gauti; išieikalauti pagerinimai, nėsant plačios darbininkų organizacijos, negalės užsilaikyti; prasidėjus gi paskui reakcija gali da labiau suardyt esančias kuopas da labiau nu slopint dvasią. Artimiausiu darbu dvaruose dbar yra sutvert kuopas, pralavint jas, surišti tas kuopas tarp savęs, uždėti tokiu budu branduolį plačiai darbininkų organizacijai. Negalima nepaminti sumanymo sutvert Suvalkų gub. «Savitarpi- nės pašalpos darbininkų draugija». Kaip girdėt, jau greit bus ti draugija gubernatoriaus užtvirtinta. Jeigu ta draugija bus tikrai darbinikiška, jeigu nebus prileisti ukiniškai ir ki- ti buržuazijos gaivalai, tai panaši draugija turės didelį pasise- kimą. Esant tokioms draugijoms kova su dvarininkais ir uki- nininkais gali eit pasekmingiau, — nustojus darbo, nukentėjus kovoj, gali gaut pašalpą, nepriguli taip nuo malonės «darb- davio». Noras turėti tokias draugijas pas darbininkus yra di- delis.

(Da bus)

SUSIRINKIMAI IR AUKOS.

¶ Chicago, Ill. 28 d. kovo buvo parengtos prakalbos per 81-mą LSS kuopą, kurias žmonės atlaukė gana skaitlin- gai. Kalbėjo du draugai: P. Kaitis ir P. Galskis. 81 kuopos choras padainavo vieną dainą «Į Kovą». Deklamavo eiles Kalpokas, Naudzius, Karalienė ir Kairys. A. Kabašinskiūtė padainavo solo Marselietę. Prakalbos nusidavė kuopuikiau- siai.

¶ Renton, Wash. Kovo 13 d. buvo išmokestis algų anglekasyklų darbininkams. Man pakalbinus savo tautiečius ir kai-kuriuos anglus, surinkau \$ 10. Paskiriame per pusę: kankintiniams ir revoliucijai. (M. Kalvaitis)

DARBININKO KRONIKA.

Kapitalistiškoj gadynėj yra teip: tvarkos ardytojai yra pa- šaukti prižiūrėti gyventojų tvarką, o vagys — saugoti gyventojų nuo vagių. Amerikos policija daugelyje miestų savo lazdomis grie- vė tvarką ir ramumą, o dabar Philadelphiaj išėjo į aikštę, kad ji ramiomis naktimis vogė iš sankrovų kas jai patiko. Teip atsitiko 4 am distrikte su keturiais policijantais uniformoje. Jie, besaugoda- mi nuo «vagių» namus, išlauždavo į sankrovas, žinoma, su kitais bendrais vagimis ir teip darė nuolatos ilgą laiką. 4-to distrikto po- licijos leitenantas ir du seržantai atstatyti nuo vietos, kad jų pri- žiūrimieji policijantai vogė, o tie 4 policijantai pateko į kalėjimą.

Utah valstybėj balandžio 2 d. išėjo į aikštę, kaip viena ang- lies kompanija stengėsi pasisavint anglinius laukus, Jungtinėms Valstybėms priklausančius.

New Yorko Socijalistų Partijos laikraštis (savaitinis) «The

Worker» (darbininkas), įstojes į 18 metų, balandžio 4 d. gavo var- dą «The New York Socialist».

Žibalo kompanija «Pure Oil Co.», didžiausia konkurentė trus- to «Standard Oil», išmokėjo dividendas tūkstančiams savo akcijo- nierių, tarp kurių yra ir prezidentas Roozeveltas. Tos komp. prez. M. Murphy iš Philadelphiajos sykiu su išmokamaisiais čekiais iš- siuntinėjo laiškus, kur išgiria prez. Roozevelto valdymą [«policy»], nėsa per jį tik kompanai gauną tokius gerus nuosimčius.

SKAITLINIŲ LAUKAS.

(Statistika).

Lietuviu ateivija Amerikoj.

«Vienybė Liet.» paduoda žinias apie lietuvių ateivystę Ameri- koj.

Pagal Jungtinių Valstybių valdišką pranešimą nuo birželio 30 d. 1906 m. iki birželio 30 d. 1907 m. į Ameriką lietuvių atkeliavo 18,716 vyrų, 7,168 moters — sykiu 25,884 ypatos. «Bet galima skaityti be klaidos 30,000, nes daugelis lietuvių užsirašė kaipo len- kai arba rusai», — sako «V.L.»

Vaikų iki 14 metų buvo 1,563; suaugusių nuo 14 iki 44 metų — 23,928; virš 45 metų — 393. Jungtinėse Valstybėse buvusių vėla čia grįžo 384.

Mokančių skaityt buvo 1,017; nemokančių skaityt nė rašyt — 14,256. «Mokančių skaityti ir rašyti bus didesnis skaitlius, nes vokiečiai ir kiti nemokėjo išklausti lietuvių mokėjimo skaityti ir rašyti» — pasergsti minėtas laikraštis.

Pinigų virš \$50 turėjo 585 ypatos; mažiau 50 dol. turėjo 20, 000 ypatų; išviso pinigų parodė \$271,867. «Pinigų bus daugiau tu- rėję, nes daugiau turintieji paprastai ne visus parodo».

Iš Lietuvos atkeliavo 24,811 lietuvių; iš Prusų Lietuvos — 52; iš Anglijos — 879; iš Kanados — 106, iš Pietų Amerikos — 14. Iš kitų beveik visų Europos kraštų atkeliavo po keletą.

Daugiausia — kaip visada — lietuvių atkeliavo į Pensylva- nijos valstybę — 7,322; antrą vietą užima Illinois valst. — 4,558; New York valst. — 4,176; Massachusetts — 3,906; Connecticut — 1,463; New Jersey — 1,396; Wisconsin — 4,71; Ohio — 441; Mi- chigan — 242; New Hampshire — 230; West Virginia — 221. Į kitas valst. važiavo po keletą, po kelias dešimtis ypatų ir nedau- gian kaip iki 200. — (Pabaiga bus).

Apskaitos:

LSDP. Suvalkų gub. organizacijos Apskr. Kom. apskaita nuo 1 rugpiūčio 1907 m. lig 11 sausio 1908 m.

Įplaukos.

Likę kasoje nuo seniau 30 rb. 77 kap.; Prienėčiai 10 rb.; Vil- kaviškio k. [Aidas k.] 2 rb.; Virbalio k. 5 rb.; Paprūsės rajono 6 rb. 82 k.; Senapilės k. 11 rb. 53 k.; C.K. paskolino susivažia- vim. 50 rb.; K.Š. kasa paskolino susivaž. 16 rb. 48 k.; Smulkios įegos 2 rb. 75 k.; X paaukavo 1 r. 76 k.; Paprūsės r. 4 rb.; Zana- vykų r. 6 rb.; Nelegališka literatūra 18 rb. 23 rb.; Literatūra per Paprūs. r. 5 rb.; Literatūra per Vilk. r. 4 rb.; Nelegališka litera- tūra 52 k.; Zanavykų r. antsp. 2 rb. 30 k.; Zanavykų r. [Eglaitė k.] 2 rb. 25 k.; Vilkaviškio r. 6 rb. 87 k.; Antanas 3 rb.; Liūd. paskolino 6 rb.; T. paskolino 42 k.; Virbalio r. 4 rb.; Zanavykų r. 6 rb. 95 k.; Paprūsės r. 7 rb.; Gegužis paskolino 10 rb.; Vilkaviš- kio r. [Aidas k.] 3 rb.; J.D. rugs., spal., lapkr. m. 3 rb.

Viso 229 rub. 65 kap.

Išlaidos.

Susivažiavimas 100 rb.; Ektografas 2 rb.; Apskričio konfer. 57 k.; Kauno streikuojantiems darb. 6 rb.; Rinkimai III dumon 1 rb. 50 k.; Literatūros gabenimas 3 rb. 81 rb.; C.K.-ui už literatūra 5 rb.; Darbas tarp kareiv. 9 rb.; Literatūros gabenim. 60 k.; S.P. Dr. 10 rb. 19 k.; Apskr. konf. 1 rb.; K.Š. k. skolos sugraž. 10 rb.; Liudv. k. skolos sugraž. 4 rb.; Agitatoriams 75 rb. 98 kap. Viso 229 rub. 65 k.

KRASOS DEŽUTE.

Konstantui iš Sarmaciny. Kaip norėjot, taip padarom. Gražinu. Daug prirašyta — neaiškiai, per daug palikta kitiems apdirbti. S. Staniuliu, Chic. — Jūsų eilės «Jonai ar girdi, klausyk» ne jūs rašytos. Nepridera dėti savo parašo po svetimu darbu.

A. Krajauckui, Spring Valley, — Straipsnis neseniai atėjęs, todėl da nepatilpo. Be to, tokis patarimas niekad nepasės. Talpinu greičiau tuos raštus, kurie pasėsta. Patilps netrukus. Bet negalima prižadėt netrumpyti, t. y. nepraleist kai kuriuos atkartojimus.

«Kovos» agentams.

Draugai, kuriems buvo siuntinėta «Kovos» pavieniai numeriai per 3 ir 4 mėnesius, malonėsite pasiskubint su atskaitomis.

Visų agentų, likusius neišparduotus egzempliorius 14 N «Kovos» šių metų, meldžiame tuojaus sugrąžinti redakcijai.

«Kovos» Administracija.

KLAIDU ATITAIŠYMAS.

Dėl stokos vietos negalint šiame numeryje užbaigti savo straipsnio «Mūsų soc.-revoliucionieriai ir maksimalistai», pradėto perei-

tam Nr., čia atitaisau bent klaidą, zecerio padarytą, laužant į formas: ant puslapio 229 antros koliumnos gale padėtosios dvi eilutės («pati nieko nežinojo» ir tt.) turėjo būt nukeltos į pabaigą straipsnio «1 LSS. kuopos atsišaukimas rezoliucija».

J. Baltrušaitis.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

Veikiamasis Komitetas.

I-vo Rajono	K. Liutkus, 109 Grand st., Brooklyn, N.Y.
II-ro Rajono	A. Bernotas, 228 Gerritt st., Philad'a, Pa.
III-čio " "	F.J. Bagočius, Bx 1309, Pittsburg, Pa.
IV-to " "	Miss M. M. Rice, Gen. Del., New York, N.Y.
Mass. Valst. Rajono	A.J. Viznia, 45 Ward st., Worcester, Mass.
VI Rajono	A. Antonov, Bx 583, Minersville, Pa.

Išpildomojo Komiteto:

J. Grinius, 109 Grand st., Brooklyn, N.Y.
S. Stankevičius, 60 Wells st., Hartford, Conn.
T. Andziulaitis, S. E. Cor. 12th & Ritner st., Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmsėdis J. S. Ukys, 87 Grand st., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B. Žiurys, Bx 371, Naugatuck, Conn.
Archiv., J. O. Širvydas, 120-121 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmsėdis, J. S. Ukys, 87 Grand st., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, J. S. PRUSELAITYS, 17 James st., Waterbury, Conn.
Izdininkas, J. O. ŠIRVYDAS, 120-121 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Sekretorius-izdininkas:

P. Dubickas, 1518 E. Moyamensing Ave. Philad'a, Pa.
P.S. Susinešant reikaluose LSS. knopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas „Kovos“ fondui ir Literatūros fondui ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavimų, paduokit skundą Išpildomajam Komiteiui.
Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatūrais reikalais, kreiptis prie archivariaus J. O. Širvydo
Užsirašydami laikraštį „Kovą“ siųsdami prenumeratą už „Kovą“ ir su visais kitytais reikalais lytinėjais „Kovą“, rašykite tiesiog „Kovos“ adrisai.

Sekr. P. Dubickas.

APGARSINIMAI.

Pulklausl Teatrą ir Balu

parengia 45-ta kp. LSS. 25 balandžio (subatoj), svetainėj H.J. Polenskio, 162 1-th str., Passaic, N.J. Bus atlošta «Audra Giedroje». Balius prasidės 6 val. vakare, teatras 8 val. Įženga 25c. Kviečiame visus lietuvius atsilankyti, kiekvienam bus proga sveikai pasijuokti.

KOMITETAS.

Rengkite prakalbas!

Drg. Bagočius atvažiuos į rytinę Pennsylvania gegužio mėnesį. LSS. ir SLA. kuopos, norinčios surengt prakalbas Philadelphia ir Scrantono, apsilinkėse lai atsiliepia pas jį patį. Jis bus valnas: 9, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, ir 24d. gegužio. Susinešant adrisuokit:

F.J. BAGOCIUS,

Box 1399,

Pittsburg, Pa.

Atydai LSS. 80-tos k. Hazleton Pa.

Kuopos mėnesinis susirinkimas atsibus 18 dienoj balandžio (subatoj) po N24 Cedar st. Visi draugai molonės atsilankyti, yra svarbus reikalai.

KOMITETAS.

Puikus didelis Baliuš!

Philadelphia, Pa. Dr-tė «D.L.K. Olgerdo Huzarų Gvardija», parengė didelį balių pane-dėlyj, 27 d. balandžio, «New Pennsylvania Hall» 930 So. 6-th st. Prasidės 8 val. vakare ir trauksis iki 5 ryto. Įženga visiems dykai. Bus puiki muzika, gardūs gėrimai, Havanos cigari, puikiausiai priėmimas visiems: jauniems ar seniems. Todėl prašom nepamiršti ir atsilankyti, o visi busite užganėdinti.

KOMITETAS. (17

Illinojaus valst. LSS. kuopoms.

K. Rutkus yra pasirengęs apkelti su prakalboms visas vietas Illinojaus valstijos. Pribus ten kur tik gaus užkvietimą. Pavieniai ir kuopos naudokitės proga ir rėngkite prakalbas. Susinešant su drg. K. RUTKUM, adrisuokit.

841 Brooklyn str.,

St. Louis, Mo.

Pranešimas Mass. valst. LSS. kuopoms.

Massachusetts valstijos rajono 6-ta konferencija atsibus nedėlioje 26 balandžio, svetainėj «Socialist Hall», 57 Centre St., Brockton, Mass. Prasidės nuo 10 val. iš ryto. — Subatotos vakare, 25 balandžio, atsibus balius, teatras ir prakalbos salėje Knights of Pythias, Montello, Mass. Taigi šiuo rajono kuopos malonės prisiųst į konferenciją savo delegatus. Teipogi draugai turintieji neišparduotus tikietus, leidžiamojo ant išlaimėjimo, rajonui

paukauto dr-go J.Raulinaičio, laikrodėlio, o už parduotus tikietus pinigų, malonės pilnam skaitliuje priduo į konferenciją. Sekr. S.J. Bakanauskas.

«Dilgėlės» ir ju dovanos.

„Dilgėlės“ tai juokų, humoro ir satyros laikraštis, išeinantis syki kaemėnuo, su juokingais paveikslais. „Dilgėlės“ jau eina trečius metus, o kadangi neperbrangios (kaštuoja tik vieną dol. metams, o pusei metų 50c.), tai labai platinas ypač Amerikoje. Kadangi vienok darbai da eina blogai, tai „Dilgėlių“ Redakcija naujiems skaitytojams da labiau papigina, o tai tokiu būdu. Kas užsirašys visiems metams „Dilgėlių“, tai už tą patį dolerį gaus dovanų — tris storokas knygutes, — negirdėtos satyros su paveikslais. Knygų vardai: „Kirpikai“ (eilės ir dainos) parašyta L i e p u k o (to paties, ką parašė „Davatkių gadzinkas“ ir „Peklos Kantlėkas“), „Vienas respublikos karalių“ ir „Amerikiečių cirkas“ [arba sorkės]. Kas užsirašys pusei metų [už 50c.] gaus dvi mažesnes knygutes. Užsirašyt reikia i k i s e k m i n i q; vėliaus nebus dovanų.

Pinigus ir laiškus reikia atsiųst šiuo adresu:

«Dilgėlės», 1815 Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

AGENTAI „KOVOS“.

W. Quesal, 441 Herriot st. F. Bagočius 148 Ohio st. J. Želvis, 711 W. Lombard St. A. Kalinauskas, 4458 So. Honore st. T. Kubilsky, 66 Porter ave. J. Keršis, Box 323 J. Luiza, 22 So Greene st. V. Kvedera, 512 W. Barre st. P. Kačulis, 512 w. Barre st. J. Matulis, 103 Grand st. A. Dumbrla, Box 512 P. M. Kaitis, 221 Wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side, Chicago, Ill.	Yonkers, N.Y. Mc Kees Rocks, Pa. Baltimore, Md. Chicago, Ill. Brockton, Mass Wilmerding, Pa. Baltimore, Md. Baltimore, Md. Baltimore, Md. Brooklyn, N.Y. Melrose Park, Ill. Chicago, Ill. Hartford, Conn. Westville, Ill. Wilmerding, Pa. New Haven, Conn Minersville, Pa. Montello, Mass. Paterson, N. J. Rochester, N.Y. Phila., Pa. Philadelphia Pa. Brooklyn N.Y. New York, N.Y. Allegheny, Pa. Newark, N.J. Springfield, Ill. Brooklyn, N.Y.
S. STANKEVYCIUS, 60 Wells st. Ch. MAJAUSKAS, Box 413. B. Kondratavychius, Box 659 J. Vaitkevychis, 40 Walnut st. J. Jasulevychius, Bx 6 P. Meškiniš, 775 N. Montello st. P. Norkus, 255 River st. A. Kašuba, 129 Joseph ave. J. Lukoševychius, S.E. Cor. 12th & Ritner st. M.A. IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st. E. FROOMES, 73 Grand str. F. NARVYDAS, 544 W. 9-th str J. STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st. A. STANELIS, 74 West st. J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave. A. Diržulaitis, 155 Metropolitan av.	

«Kovos» redakcijoj galima gauti šias knygas:

Kūdikų vergija „Laisvoje“ Amerikoje	5
Senovės šventieji ir dabartiniai bedieviai	5
Ar geras katalikas gali būt socialistu	5
Politiškas minų streikas	8
Kaip atsirado valdžia ir valstybė	8
Kodėl išnyko baudžiava Lietuvoje	8
Vyskupas Myriel ir konvencionallistas	8
Imtynės varguolių su bagočiais	10
Kantiškos apie peklos kančias	10
Aukos karės Dievui	10
Puota. Parašė B Zijunas	10
Ar socialistas gali būt kataliku	10
Mūsų dielės	10
Iš istorijos kaimiečių kovos su ponais	10
Socializmas ir darbininkiškas klausimas	10
Revoliucija, jos prasmė, priežastis ir pasekmės	10
Dėlko žmogus lieja prakaitą	10
Paskutinė banga	10
Agitatorius	10
Kaip aš tapau milijonierium	10
Socializmo A-B-C	10
Kelionė per peklą	10
Iš bažnyčios istorijos	10
Kaip geriausia laidoti numirėliai	15
Užmušimas caro Aleksandro II	15
Dilgėlių žiedai (juokų knygelė)	15

Centa

Ponas ir bernas	15
Baudžiava Lietuvoje	15
Kunigija ir svietiška valdžia	15
Intekmė socialistų sąlygų ant visų kultūros šakų	15
Ar vyskupas Valančius nebuvo villigiu lietuvių	15
Žmogus. Puiki apysaka	15
Tikri ir netikri šventieji	15
Katalikų bažnyčios mokslas apie tironus	15
Kur mūsų išganymas	25
Po priedanga šventenybės	25
Dvynai vagių	25
Lietuvystės praeitis, dabartis ir ateitis	25
Išganymas vargdienio	25
Apie turtų išdirbimą	35
Vargdieniai	50
Eilės Valčiui	50
Iš ko kyla melai ir skriaudos žmonijoj	75

Kankytojai ir kankintiniai už mokslą
Spėka ir medega. Principai prigimties vietas (apdaryta) 2.00
„Naujoji Gadyne“. Buveja LSDP. organu (pilnas kompl.) 2.00
(buvo 10c.) 5c

Kurie ims ne mažiau kaip už \$5.00, gaus 35 proc. pigian.

* * * * *

K. MARKS jo gyvenimas, raštai ir darbai. Knyga ką tik gauta iš Europos ir Amerikoje da nematyta „ „ 12c
RAISTAS naujai išleista pagarsėjusioji knyga [žiūrėk paskutinį „Kovos“ puslapį] „ „ „ „ „ 1.00
Teipgi galima gauti puikių laisvams rašyti popierų, su revol. paveikslais. Prekė: du už 5c.; tuzinas už 25c., 100 už 1.00.

Pinigus siųskite šiuo adresu:

P. Dubickas,
1815 - E. Moyamensing Ave.
PHILADELPHIA, PA.

Dovana «Kovos» Skaitytojams.

Dvi puikios knygelės:

- 1) «Svajus» Tragedija-Poëma, 135 p.
- 2) «Gyvybė» (kantata) ir kitos poëmos, 41 pusl.

Abi knygutes parašė eilėmis J o n a s V i s k o š k a.

Kas užsirašys «Kovą» visiems metams ir prisiųs \$ 2.00, gaus dovanai abi knygutes «Svajus» ir «Gyvybė».

Kas užsirašys «Kovą» pusei metu ir prisiųs \$ 1.00, gaus vieną knygelę «Svajus», — Knygelės bus pasiųstos tuojau, kaip gausime pinigų.

Skubinkitės ir naudokitės gera proga.

NAUJAS LAIKRAŠTIS.

„Pirmyn“

Jame tilps populiariški straipsniai iš m o t e r ų k l a u s i m o, apie tikėjimą, aiškiai bus išguldita Rusijos revoliucijos istorija, bus rašyta apie bedarbę, atrasite jame juokingų feljetonų ir dailių eilių. Kaina: metams 1.50, pusei metų 80c.; į užsienį — \$ 2.

Adrisas: **A. ANTONOV,**
P.O. Box 538, Minersville, Pa.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) **\$ 1.25**

VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo **15c**

NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) **10c**

Pinigus siųskite per Mony Order arba pašto markėmis ant šio adriso:

P. Mikolainis
P.O. Bx 62 NEW YORK City

Dykai, Dykai!

Auksinis laikrodėlis su lenciugėliu garantuotas ant 20 metų vertas \$ 20.00. Tas bus duota dykai dėl apgarsinimo mūsų tabako. Gali lengvai parduoti už \$ 6.00 vertės mūsų tabako tarp savo pažįstamų ir gausi šitą puikų laikrodėlį dykai.

European Tobacco Co.
Dept. 75 33 Leonard st.
New York, N.Y. (22)

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas latvakorėčių ir sluntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str. Philadelphia, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.
PRIIMAMOSIOS VALANDOS:
Iki 10 išryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo čystytojas	1.00
Reumatizmo giduolė	1.00
Širdies sudrutinimo valistas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims reguliatorius	1.00
Plaučių ir inkstų gyduolė	75c
St. Gothardo aliejaus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir daug kitokių gydolių.

E.W. Gillas SE, Cor. 2nd & Federal st.

„K o v a”

Išleista kas penktą dieną. Prenumerata | vienas „KOVA” The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418
dalis svieto: So. 2-nd Str. Phila. Pa.
metams \$ 2.00 Subscription rates:
pusmečiui \$ 1.00 One year in all parts of the world, \$ 2.00;
Apgarsimųjų prekių: Six months \$ 1.00.
Sykys už colį 50c. per mėnesį 1.00: Advertisement rates on application.
per metus 10.00

Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adrsuokite:

«KOVA», S.E. Cor. Moyamensing Ave. and
McClellan Str. Philadelphia, Pa.

Visu atydai.

„KOVOS” spaustuvė yra spauzdinama visoki stambesni darbai, kaip tai knygos, konstitucijos, blankos ir tt. ir tt. Darbas yra atliekamas gerai, greitai ir už visiemis prieinamą prekę.

Kurie tik turite kokį-nors spauzdinimo darbą, tuojaus kreipkitės į «K-s» spaustuvę ir busite užganėdinti.

RAISTAS

Garsingoji ir labai pageldaujama knyga, jau išėjo iš po spaudos, lietuviškoje kalboje. Ji parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų.

Raistas taip žingeidi ir visoj pasaulėje reikalaujama, kad jau išversta į 18-ką visokių kalbų. Mums tuom akyvesnė, kaip Amerikonas aprašo lietuvius, nuo išlipimo iš laivo ir visą gyvenimą Amerikoje; vienų vargai, kitų lėbavimai kaip zerkole perstatyta.

Perskaites Raista, geriau pažinsi Amerikos gyvenimą, ne kaip daug metų čia gyvenęs, ir visų suktybių paslaptis; kaip padaro apgavikai didelius pinigus, daug kitrumo atrasi, jog nieks tave negalės prigauti.

Raistas aiškiai parodo, kaip kapitalistai barbariškai išnaudoja ir apgaudinėja darbininkus, kaip sužaga jų moteris, suardo šeimynų gyvenimą ir nustumia į paleistuvystę; teipat kaip mėsos skerdiyčios, primaišo visokių biaurybių ir nuodijant žudo žmones.

Raistas didelė knyga ir nors daugiau prekioja, bet sumažėjus darbams, turint laiko ir žmonėms labai norint tą knygą skaityti, tai nuleidau tik už **1 dol.**, paskui pabrangs.

Siunčiant pinigus adrsuot:

J. NAUJOKAS,

Madison Sq. Sta. box 189, New York City.

Teipat esu atstovu vienatinio pasaulėje lietuviško dienraščio «Vilniaus Žinių». Į Ameriką su prisiuntimu pusei metų 3 dol. metams 6 dol. arba gausite «Raistą» ir «V.Ž.» kasdieninį laikr. per metus už 7 dol. Prenumerata mokasi iš kalno; siųsti nurodytu adrsu.

100 tukstanciu iš po spaudos

Naujos Lietuviškos daktariškos knygos jau

išėjo „VADOVAS Į SVEIKATĄ”.

Ir vėl 100.000 išleista tos knygos, kurios vėliausias išdavimas, yra su daug pridėjimų, plačiau išaiškinta visokios ligos, kaip būti sveiku ir nuo ligų apsisergėti, pripildyta

Direktorlaus:

COLLINS New York Medical Institute.

Apart moksliskų raštų kas reikalinga kiekvienam žinot, toj knygoj yra daug žingeidžių pamokinių, apie vyrų su moterims susituokimą, ką iki šiol dar nieks teip atviri ir drąsiai neaprašė, kaip „Vadovas į Sveikatą”.

Tą knygą suviršum 200 lapų didžio, kiekvienas, kuris tik atsius 10 c. markėms už prisiuntimą, apturės per pačią VADOVĄ Į SVEIKATĄ dykai.

Šita knyga yra naudinga sveikiems ir sergantiems, vyrams ir moterims, nes joj yra aprašymai kaip nuo visokių ligų išsisaugot, kaip jas išsigydyt, teipat visokių ligų vardai. Kiekvienas toj knygoj atras sau reikalingas žinias.

Jei sergi, pirmiau negu kreipsies pas kokį daktarą, kad nesancią ligą neįkalbėtų, tai išsirašyk ir perskaityk VADOVĄ Į SVEIKATĄ.

Teipat **Collins N.Y. Medic. Inst.** daktarai, vyrų ir moterų visokias ligas gydo pasekmingai, nes pergalėjimu ligų vartoja grynus vaistus, kokius tik žemė ir gamta išduoda. Kad ne ypatingai, tai aprašyk ligą (lietuviškai), kad ligą bus išgydoma ir bus prisiusti vaistai, tai kokio skyrans ar vardo liga nebutu, bus išgydyta. Vaistai išsiuntinama po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulės, tik ne į Rusiją. Adrsuok:

The COLLINS N.Y. Medical Institute
140 West 34-th st. New York, N.Y.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 5 po p. Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 p.p.

Dr. R.Mielke, aprūpintojas gydinių Institute.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmains pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

«Kovos» kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos» kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kompletas su prisiuntimu prekioja \$ 2.00.